

1990. évi LXV. törvény

a helyi önkormányzatokról

Az Országgyűlés - követve hazánk haladó önkormányzati hagyományait, továbbá az Európai Önkormányzati Karta alapkövetelményeit - elismeri és védi a helyi közösségek önkormányzáshoz való jogait.

A helyi önkormányzás lehetővé teszi, hogy a választópolgárok helyi közössége - közvetlenül, illetőleg a választott helyi önkormányzata útján - önállóan és demokratikusan intézze a helyi érdekű közügyeit.

Az Országgyűlés, támogatva a helyi közösségek önszervező önállóságát, segíti az önkormányzáshoz szükséges feltételek megteremtését, előmozdítja a közhatalom demokratikus decentralizációját.

Az Országgyűlés e célok megvalósítása érdekében a következő törvényt alkotja:

I. fejezet

A HELYI ÖNKORMÁNYZÁS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

Az önkormányzati jogok

1. § (1) A község, a város, a főváros és kerületei, valamint a megye önkormányzata (a továbbiakban: helyi önkormányzat) a feladat- és hatáskörébe tartozó helyi érdekű közügyekben (a továbbiakban: helyi közügy) önállóan jár el.

(2) A helyi közügyek a lakosság közszolgáltatásokkal való ellátásához, a közhatalom önkormányzati típusú helyi gyakorlásához, valamint mindezek szervezeti, személyi és anyagi feltételeinek helyi megteremtéséhez kapcsolódnak.

(3) A helyi önkormányzat - a törvény keretei között - önállóan szabályozhatja, illetőleg egyedi ügyekben szabadon igazgathatja a feladat- és hatáskörébe tartozó helyi közügyeket. Döntését az Alkotmánybíróság, illetve bíróság és kizárólag jogszabálysértés esetén bírálhatja felül.

(4) A helyi önkormányzat - a választott helyi képviselő-testület által, vagy a helyi népszavazás döntésével - önként vállalhatja minden olyan helyi közügy önálló megoldását, amelyet jogszabály nem utal más szerv hatáskörébe. Az önként vállalt helyi közügyekben az önkormányzat mindent megtehet, ami jogszabályt nem sért. Az önként vállalt helyi közügyek megoldása nem veszélyeztetheti a törvény által kötelezően előírt önkormányzati feladat- és hatáskörök ellátását.

(5) Törvény a helyi önkormányzatnak kötelező feladat- és hatáskört is megállapíthat. A kötelezően ellátandó önkormányzati feladat- és hatáskörök meghatározásával egyidejűleg az Országgyűlés biztosítja az ellátásukhoz szükséges anyagi feltételeket, dönt a költségvetési hozzájárulás mértékéről és módjáról.

(6) A helyi önkormányzat a törvény keretei között:

a) önállóan alakíthatja szervezetét és működési rendjét, önkormányzati jelképeket alkothat, helyi kitüntetéseket és elismerő címeket alapíthat;

b) önkormányzati tulajdonával önállóan rendelkezik, bevételeivel önállóan gazdálkodik, az önként vállalt és a kötelező önkormányzati feladatok ellátásáról egységes költségvetéséből gondoskodik. Saját felelősségére vállalkozói tevékenységet folytathat. Kiegészítő állami támogatásra jogosult az önhibáján kívül hátrányos helyzetben levő települési önkormányzat;

c) szabadon társulhat más helyi önkormányzattal, érdekeinek képviselője és védelme céljából területi, valamint országos érdekképviselői szervezetbe tömörülhet, feladat- és hatáskörében együttműködhet külföldi helyi önkormányzattal, beléphet nemzetközi önkormányzati szervezetekbe.

2. § (1) A helyi önkormányzat érvényre juttatja a népfelség elvét, helyi közügyekben demokratikus módon, széles körű nyilvánosságot teremtve kifejezi és megvalósítja a helyi közakaratot.

(2) Önkormányzati döntést a helyi önkormányzat képviselő-testülete - annak felhatalmazására bizottsága, a részönkormányzat testülete, a helyi kisebbségi önkormányzat testülete, társulása, a polgármester -, illetőleg a helyi népszavazás hozhat. Törvény a polgármesternek, főpolgármesternek, megyei közgyűlés elnökének kivételesen önkormányzati feladat- és hatáskört állapíthat meg.

(3) A helyi önkormányzat véleményt nyilváníthat és kezdeményezést tehet a feladat- és hatáskörébe nem tartozó, de a helyi közösséget érintő ügyekben. A helyi önkormányzatnak a döntésre jogosult szerv a jogszabályban előírt határidőn belül érdemi választ köteles adni.

3. § Az önkormányzati jogokat, illetőleg az önkormányzat hatáskörének jogszerű gyakorlását az Alkotmánybíróság, illetőleg a bíróság védi.

4. § Az 1-3. §-ban biztosított önkormányzati jogok minden helyi önkormányzat tekintetében egyenlőek.

5. § A helyi önkormányzati jogok a településen választójoggal rendelkező lakosok (továbbiakban: választópolgárok) közösségét illetik meg. A választópolgárok az önkormányzati testületbe választott képviselőik útján, és a helyi népszavazáson való részvételükkel gyakorolják az önkormányzathoz való közösségi jogaikat.

Feladatok és hatáskörök

6. § (1) A községnek, városnak, fővárosnak és kerületeinek (továbbiakban: települési önkormányzat), a megyei önkormányzatnak egymástól eltérő feladat- és hatáskörei lehetnek:

a) a helyi önkormányzatok a helyi igényektől és teljesítőképességtől függően egymástól eltérő önkormányzati feladat- és hatásköröket vállalhatnak;

b) törvény a nagyobb lakosságszámú és teljesítőképességű önkormányzatoknak - más helyi önkormányzatokhoz képest - több kötelező feladat- és hatáskört állapíthat meg. A kisebb lakosságszámú település önkormányzata - amennyiben saját maga vagy társulásával arról közösen gondoskodni tud - működési területén önként vállalhatja a törvény által a nagyobb lakosságszámú települési önkormányzatnak, illetve megyei önkormányzatnak kötelezően előírt közszolgáltatás megszervezését. Ilyen esetben költségvetése számára igényelheti az átvállalt feladattal arányos fedezet biztosítását.

(2) A helyi önkormányzat önként vállalt, illetőleg kötelezően előírt feladat- és hatáskörei a helyi közügyek széles körét fogják át. Törvény kivételesen utalhat helyi közügyet más szervezet feladat- és hatáskörébe.

(3) A megyei és a települési önkormányzatok között nincs függőségi viszony, a kölcsönös érdekek alapján együttműködnek.

7. § (1) Törvény vagy törvény felhatalmazása alapján kormányrendelet kivételesen a polgármestert, a főpolgármestert, a megyei közgyűlés elnökét államigazgatási hatósági hatáskörrel ruházhatja fel. Törvény vagy kormányrendelet államigazgatási feladatot, hatósági hatáskört állapíthat meg a jegyzőnek, a főjegyzőnek és kivételesen a képviselő-testület hivatala ügyintézőjének is.

(2) Törvényben vagy törvény felhatalmazása alapján kormányrendeletben előírt esetekben honvédelmi, polgári védelmi, katasztrófa-elhárítási ügyekben a polgármester, a főpolgármester, a megyei közgyűlés elnöke részt vesz az országos államigazgatási feladatok helyi irányításában és végrehajtásában.

(3) Ha a polgármester, a főpolgármester, a megyei közgyűlés elnöke az (1) és (2) bekezdésben biztosított saját államigazgatási feladatkörében, illetve az államigazgatási hatósági hatáskörben jár el, a képviselő-testület nem utasíthatja, döntését nem bírálhatja felül.

II. fejezet

A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT

A települési önkormányzat feladata, hatásköre, szervei

8. § (1) A települési önkormányzat feladata a helyi közszolgáltatások körében különösen: a településfejlesztés, a településrendezés, az épített és természeti környezet védelme, a lakásgazdálkodás, a vízrendezés és a csapadékvíz elvezetés, a csatornázás, a köztemető fenntartása, a helyi közutak és közterületek fenntartása, helyi tömegközlekedés, a köztisztaság és településtisztaság biztosítása; gondoskodás a helyi tűzvédelemről, közbiztonság helyi feladatairól; közreműködés a helyi energiaszolgáltatásban, a foglalkoztatás megoldásában; az óvodáról, az alapfokú nevelésről, oktatásról, az egészségügyi, a szociális ellátásról, valamint a gyermek és ifjúsági feladatokról való gondoskodás; a közösségi tér biztosítása; közművelődési, tudományos, művészeti tevékenység, sport támogatása; a nemzeti és etnikai kisebbségek jogai érvényesítésének a biztosítása; az egészséges életmód közösségi feltételeinek elősegítése.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt feladatokban a települési önkormányzat maga határozza meg - a lakosság igényei alapján, anyagi lehetőségeitől függően -, mely feladatokat, milyen mértékben és módon lát el.

(3) Törvény a települési önkormányzatokat kötelezheti arra, hogy egyes közszolgáltatásokról és közhatalmi helyi feladatok ellátásáról gondoskodjanak. E kötelezettségek a település nagyságától, a lakosságszámtól, és egyéb feltételektől függően eltérően is megállapíthatók.

(4) A települési önkormányzat köteles gondoskodni az egészséges ivóvízellátásról, az óvodai nevelésről, az általános iskolai oktatásról és nevelésről, az egészségügyi és a szociális alapellátásról, a közvilágításról, a helyi közutak és a köztemető fenntartásáról; köteles biztosítani a nemzeti és az etnikai kisebbségek jogainak érvényesülését.

(5) A települési önkormányzat a feladatai körében támogatja a lakosság önszerveződő közösségeinek a tevékenységét, együttműködik e közösségekkel. A képviselő-testület a szervezeti és működési szabályzatában határozza meg, mely önszerveződő közösségek képviselőit illeti meg tevékenységi körében tanácskozási jog a képviselő-testület és bizottsága ülésein.

9. § (1) Az önkormányzat jogi személy. Az önkormányzati feladat- és hatáskörök a képviselő-testületet illetik meg. A képviselő-testületet a polgármester képviseli.

(2) Az önkormányzati feladatokat a képviselő-testület és szervei: a polgármester, a képviselő-testület bizottságai, a részönkormányzat testülete, a képviselő-testület hivatala látják el.

(3) A képviselő-testület egyes hatásköreit a polgármesterre, a bizottságaira, a részönkormányzat testületére, a kisebbségi önkormányzat testületére, törvényben meghatározottak szerint társulására ruházhatja. E hatáskör gyakorlásához utasítást adhat, e hatáskört visszavonhatja. Az átruházott hatáskör tovább nem ruházható.

(4) A képviselő-testület a feladatkörébe tartozó közszolgáltatások céljából önkormányzati intézményt, vállalatot, más szervezetet (a továbbiakban együtt: intézmény) alapíthat, kinevezi a vezetőiket. 1993. december 31. napját követően vállalat már nem létesíthető, gazdasági vállalkozás céljára a képviselő-testület gazdasági társaságot alapíthat, vagy szövetkezet alapítását kezdeményezheti.

10. § (1) A képviselő-testület hatásköréből nem ruházható át:

a) a rendeletalkotás;

b) szervezetének kialakítása és működésének meghatározása, továbbá a törvény által hatáskörébe utalt választás, kinevezés, megbízás;

c) a helyi népszavazás kiírása, az önkormányzati jelképek, kitüntetések és elismerő címek meghatározása, használatuk szabályozása, díszpolgári cím adományozása;

d) a gazdasági program, a költségvetés megállapítása, döntés a végrehajtásukról szóló beszámoló elfogadásáról, a helyi adó megállapítása, a településrendezési terv jóváhagyása, a képviselő-testület által meghatározott értékhatár feletti hitelfelvétel, a kötvénykibocsátás, továbbá a közösségi célú alapítvány és alapítványi forrás átvétele, és átadása;

e) önkormányzati társulás létrehozása, társuláshoz, érdekképviseleti szervezethez való csatlakozás;

f) megállapodás külföldi önkormányzattal való együttműködésről, nemzetközi önkormányzati szervezethez való csatlakozás;

g) intézmény alapítása;

h) közterület elnevezése, emlékmű állítás;

i) eljárás kezdeményezése az Alkotmánybíróságnál;

j) a bíróságok népi ülnökeinek a megválasztása;

k) állásfoglalás megyei önkormányzati intézmény átszervezéséről, megszüntetéséről, ellátási, szolgáltatási körzeteiről, ha a szolgáltatás a települést is érinti;

l) véleménynyilvánítás olyan ügyben, amelyben törvény az érdekelt önkormányzat álláspontjának a kikérését írja elő;

m) a települési képviselő, a polgármester összeférhetlenségi ügyében való döntés; a 33/A. § (2) bekezdésének b) pontjában meghatározott hozzájárulással kapcsolatos döntés; a vagyonyilatkozási eljárással kapcsolatos döntés;

n) amit törvény a képviselő-testület át nem ruházható hatáskörébe utal.

(2) A képviselő-testület rendeletében a törvény által hatáskörébe utalt kinevezést, megbízást és intézmény alapítását a helyi önkormányzatok társulásairól és együttműködéséről szóló törvény szerint társulására ruházhatja.

11. § (1) A képviselő-testület önkormányzati hatósági ügyben hozott határozata ellen fellebbezésnek nincs helye.

(2) A polgármester (főpolgármester), valamint a képviselő-testület bizottságának, részönkormányzat testületének önkormányzati jogkörben hozott hatósági határozata ellen a képviselő-testülethez lehet fellebbezést benyújtani.

(3) A képviselő-testület (1) és (2) bekezdés alapján hozott határozatának a felülvizsgálatát jogszabálysértésre hivatkozással a bíróságtól lehet kérni a határozat közlésétől számított harminc napon belül. A pert az önkormányzat ellen kell indítani.

A képviselő-testület működése

12. § (1) A képviselő-testület szükség szerint, a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott számú, de évente legalább hat ülést tart. Az ülést össze kell hívni a települési képviselők egynegyedének vagy a képviselő-testület bizottságának az indítványára.

(2) A képviselő-testület elnöke a polgármester, aki összehívja és vezeti a képviselő-testület ülését.

(3) A képviselő-testület ülése nyilvános.

(4) A képviselő-testület

a) zárt ülést tart választás, kinevezés, felmentés, vezetői megbízás adása, illetőleg visszavonása, fegyelmi eljárás megindítása, fegyelmi büntetés kiszabása és állásfoglalást igénylő személyi ügy tárgyalásakor, ha az érintett a nyilvános tárgyalásba nem egyezik bele; továbbá önkormányzati, hatósági, összeférhetlenségi és kitüntetési ügy, valamint vagyonynyilatkozattal kapcsolatos eljárás tárgyalásakor;

b) zárt ülést rendelhet el a vagyonával való rendelkezés és az általa kiírt pályázat tárgyalásakor, ha a nyilvános tárgyalás üzleti érdeket sértene.

(5) A zárt ülésen a képviselő-testület tagjai, a kisebbségi szószóló és a jegyző, továbbá meghívása esetén az érintett és a szakértő vesz részt. Törvény előírhatja, mely esetben kötelező az érintett meghívása.

(6) A képviselő-testület a döntéseit (határozat, rendelet) nyílt szavazással hozza. Titkos szavazást tarthat a (4) bekezdésben foglalt ügyekben. A (3)-(5) bekezdésben foglaltak a bizottságra is vonatkoznak.

(7) A települési kisebbségi önkormányzat elnöke az adott kisebbség helyi szószólójává válik. Amennyiben nem tagja a képviselő-testületnek, annak ülésein tanácskozási joggal részt vehet. Egyéb jogosítványait a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló törvény szabályozza.

13. § A képviselő-testület évente legalább egyszer, előre meghirdetett közmeghallgatást tart, amelyen a választópolgárok és a helyben érdekelt szervezetek képviselői közérdekű kérdést és javaslatot tehetnek.

14. § (1) A képviselő-testület akkor határozatképes, ha az ülésen a települési képviselőknek több mint a fele jelen van. A javaslat elfogadásához a jelenlevő települési képviselők több mint a felének igen szavazata szükséges.

(2) A képviselő-testület döntéshozatalából kizárható az, akit vagy akinek a hozzátartozóját az ügy személyesen érinti. A települési képviselő köteles bejelenteni a személyes érintettséget. A kizárásról az érintett települési képviselő kezdeményezésére vagy bármely települési képviselő javaslatára a képviselő-testület dönt. A kizárt települési képviselőt a határozatképesség szempontjából jelenlevőnek kell tekinteni.

15. § (1) Minősített többség szükséges a 10. § a), b), e), f), g) pontban foglalt ügyek, továbbá a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott ügyek eldöntéséhez, a képviselő kizárásához [14. § (2) bek.], valamint a 12. § (4) bekezdésének b) pontja szerinti zárt ülés elrendeléséhez.

(2) A minősített többséghez a megválasztott települési képviselők több mint a felének a szavazata szükséges.

16. § (1) A képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.

(2) Az önkormányzati rendeletet a képviselő-testület hivatalos lapjában, illetőleg a helyben szokásos - a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott - módon ki kell hirdetni.

(3) Az önkormányzati rendeletet a polgármester és a jegyző írja alá. Kihirdetéséről a jegyző gondoskodik.

17. § (1) A képviselő-testület üléséről jegyzőkönyvet kell készíteni, amely a megjelent képviselők és meghívottak nevét, a tárgyalt napirendi pontokat, a tanácskozás lényegét, a szavazás számszerű eredményét és a hozott döntéseket tartalmazza. A jegyzőkönyv elkészítéséről a jegyző gondoskodik.

(2) A képviselő-testület ülésének a jegyzőkönyvét a polgármester és a jegyző írja alá. A jegyzőkönyvet az ülés követő tizenöt napon belül a jegyző köteles megküldeni a Kormány által rendeletben kijelölt szervnek (közigazgatási hivatal).

(3) A választópolgárok - a zárt ülés kivételével - betekinhetnek a képviselő-testület előterjesztésébe és ülésének jegyzőkönyvébe. A zárt ülésről külön jegyzőkönyvet kell készíteni. A külön törvény szerinti közérdekű adat és közérdekből nyilvános adat megismerésének lehetőségét zárt ülés tartása esetén is biztosítani kell.

18. § (1) A képviselő-testület a működésének részletes szabályait a szervezeti és működési szabályzatról szóló rendeletében határozza meg.

(2) A képviselő-testület meghatározza azoknak a fórumoknak a rendjét (község-, várospolitikai fórum, városrész tanácskozás, falugyűlés stb.), amelyek a lakosság, a társadalmi szervezetek közvetlen tájékoztatását, a fontosabb döntések előkészítésébe való bevonását szolgálják. Ezek állásfoglalásáról és az ott felmerült kisebbségi véleményekről tájékoztatni kell a képviselő-testületet.

(3) A képviselő-testület a megbízásának lejártá előtt név szerinti szavazással, minősített többségű döntéssel kimondhatja a feloszlását. A képviselő-testület az új képviselő-testület alakuló üléséig, a polgármester az új polgármester megválasztásáig ellátja feladatát, gyakorolja hatáskörét. A képviselő-testület feloszlása nem mondható ki a választást követő hat hónapon belül, illetőleg az általános önkormányzati választásokat megelőző év október 1. napját követően. Az időközi választás költségét az önkormányzat viseli.

A települési képviselő

19. § (1) A települési képviselő a település egészéért vállalt felelősséggel képviseli a választóinak az érdekeit. Részt vehet a képviselő-testület döntéseinek előkészítésében, végrehajtásuk szervezésében és ellenőrzésében. A települési képviselők jogai és kötelességei azonosak. A települési képviselő az alakuló ülésen, illetve a megválasztását követő ülésen a 32. § szerint esküt tesz.

(2) A települési képviselő:

a) a képviselő-testület ülésén a polgármestertől (alpolgármestertől), a jegyzőtől, a bizottság elnökétől önkormányzati ügyekben felvilágosítást kérhet, amelyre az ülésen - vagy legkésőbb tizenöt napon belül írásban - érdemi választ kell adni;

b) kérésére az írásban is benyújtott hozzászólását a jegyzőkönyvhöz kell mellékelni; illetőleg kérésére a véleményét rögzíteni kell a jegyzőkönyvben;

c) tanácskozási joggal részt vehet bármely bizottság ülésén. Javasolhatja a bizottság elnökének a bizottság feladatkörébe tartozó ügy megtárgyalását, amelyet a bizottság legközelebbi ülése elé kell terjeszteni és tárgyalására a települési képviselőt meg kell hívni. Kezdeményezheti, hogy a képviselő-testület vizsgálja felül bizottságának, a polgármesternek, a részönkormányzat testületének, a helyi kisebbségi önkormányzat testületének - a képviselő-testület által átruházott - önkormányzati ügyben hozott döntését;

d) megbízás alapján képviselheti a képviselő-testületet;

e) a képviselő-testület hivatalától igényelheti a képviselői munkájához szükséges tájékoztatást, ügyviteli közreműködést. Közérdekű ügyben kezdeményezheti a képviselő-testület hivatalának intézkedését, amelyre a hivatal tizenöt napon belül érdemi választ köteles adni;

f) köteles részt venni a képviselő-testület munkájában.

20. § (1) A települési képviselőt a testületi munkában való részvételhez szükséges időtartamra a munkahelyén fel kell menteni a munkavégzés alól. Az emiatt kiesett jövedelmét a képviselő-testület téríti meg, melynek alapján a települési képviselő társadalombiztosítási ellátásra is jogosult. A képviselő-testület átalányt is megállapíthat.

(2) A képviselő-testület a települési képviselőnek, a bizottsági elnöknek, a bizottság tagjának, a tanácsnoknak - törvény keretei között - rendeletében meghatározott tiszteletdíjat, természetbeni juttatást állapíthat meg.

21. § A képviselő-testület a polgármesternek, bármely települési képviselőnek a javaslatára a települési képviselők közül tanácsnokokat választhat. A tanácsnok felügyeli a képviselő-testület által meghatározott önkormányzati feladatkörök ellátását.

A képviselő-testület bizottságai

22. § (1) A képviselő-testület határozza meg bizottsági szervezetét, és választja meg bizottságait. A képviselő-testület a kétezernél több lakosú településen pénzügyi bizottságot választ. Törvény más bizottság megalakítását is elrendelheti.

(2) A képviselő-testület a kisebbségi jelöltként mandátumot nyert tagjai kezdeményezésére kisebbségek ügyeivel foglalkozó bizottságot hoz létre.

(3) A vagyonynyilatkozatok vizsgálatát a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott bizottság végzi.

23. § (1) A bizottság - a feladatkörében - előkészíti a képviselő-testület döntéseit, szervezi és ellenőrzi a döntések végrehajtását. A képviselő-testület határozza meg azokat az előterjesztéseket, amelyeket bizottság nyújt be, továbbá amely előterjesztések a bizottság állásfoglalásával nyújthatók be a képviselő-testületnek.

(2) A képviselő-testület döntési jogot adhat bizottságainak és a bizottság döntését felülvizsgálhatja, önkormányzati rendeletben hatósági hatáskört állapíthat meg bizottságának.

(3) A bizottság határozatképességére és határozathozatalára a képviselő-testületre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

24. § (1) A bizottság elnökét és tagjainak több, mint a felét a települési képviselők közül kell választani. A polgármester, az alpolgármester, a települési kisebbségi önkormányzat elnöke, a képviselő-testület hivatalának dolgozója nem lehet a bizottság elnöke vagy tagja.

(2) A bizottságba indokolt bevasztani a települési kisebbségi önkormányzat tagját, a feladatköre szerinti területi szolgáltatást nyújtó jelentősebb szervezet képviselőjét, társadalmi szervezet küldöttjét, a szolgáltatást igénybe vevő más választópolgárt.

25. § (1) A bizottságot a polgármester indítványára össze kell hívni.

(2) A polgármester felfüggesztheti a bizottság, a részönkormányzat testülete döntésének a végrehajtását, ha az ellentétes a képviselő-testület határozatával, vagy sérti az önkormányzat érdekeit. A felfüggesztett döntésről a képviselő-testület a következő ülésén határoz.

26. § A bizottsági döntéshozatalból kizárható az, akit vagy akinek a hozzátartozóját személyesen érinti az ügy. A személyes érintettséget az érdekelt köteles bejelenteni. A kizárásról az elnök esetén a polgármester, bizottsági tag esetén a bizottság dönt.

27. § A bizottság a feladatkörében ellenőrzi a képviselő-testület hivatalának a képviselő-testület döntéseinek az előkészítésére, illetőleg végrehajtására irányuló munkáját. Ha a bizottság a hivatal tevékenységében a képviselő-testület álláspontjától, céljaitól való eltérést, az önkormányzati érdek sérelmét, vagy a szükséges intézkedés elmulasztását észleli, a polgármester intézkedését kezdeményezheti.

28. § (1) A képviselő-testület - szervezeti és működési szabályzatában - településrészi önkormányzatot hozhat létre települési képviselőkkel, más választópolgárokból. A településrészi önkormányzati testület vezetője települési képviselő.

(2) A képviselő-testület a településrészt érintő ügyekben egyes hatásköreit átruházhatja a településrészi önkormányzatra, anyagi eszközöket adhat számára.

29. § A bizottságok működésének ügyviteli feladatait a képviselő-testület hivatala látja el. A településrészi önkormányzati testület munkájának segítésére a képviselő-testület hivatali kirendeltségeket hozhat létre, amelyek egyben a lakossági ügyintézésben ügyfélszolgálati teendőket is elláthatnak.

A polgármester, az alpolgármester, a jegyző

30. § A képviselő-testület az alakuló ülést a választást követő tizenöt napon belül tartja meg. Az alakuló ülést a legidősebb települési képviselő, mint körelnök vezeti.

31. § A polgármesteri és az alpolgármesteri tisztség egyidejű betöltetlensége, illetőleg tartós akadályoztatásuk esetére a szervezeti és működési szabályzat rendelkezik a képviselő-testület összehívásának, vezetésének a módjáról.

32. § A polgármester tagja a képviselő-testületnek, a képviselő-testület határozatképessége, döntéshozatala, működése szempontjából települési képviselőnek tekintendő. A polgármester a megválasztását követően esküt tesz a képviselő-testület előtt.

33. § A polgármester tekintetében a képviselő-testület gyakorolja a munkáltatói jogokat, munkabérét a jogszabály keretei között határozza meg. A polgármester az államigazgatási tevékenységéért a közszolgálati szabályok szerint felelős.

33/A. § (1) A polgármester nem lehet:

a) köztársasági elnök, az Alkotmánybíróság tagja, az állampolgári jogok országgyűlési biztosa, a nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosa,

b) az Állami Számvevőszék elnöke, elnökhelyettese és számvevője,

c) a Kormány tagja, államtitkár, szakállamtitkár, központi államigazgatási szerv köztisztviselője,

d) az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Részvénytársaság igazgatóságának és felügyelő bizottságának elnöke és tagja, vezető alkalmazottja és munkavállalója,

e) bíró, ügyész, közjegyző, bírósági végrehajtó,

f) a fegyveres erők, a rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagja,

g) más önkormányzatnál polgármester, alpolgármester,

h) más települési önkormányzat képviselő-testületének tagja,

i) a közigazgatási hivatal vezetője, köztisztviselője; annak a területi, helyi államigazgatási szervnek a köztisztviselője, amelynek feladatkörébe az adott önkormányzatot érintő ügyek tartoznak, és illetékessége az önkormányzatra kiterjed,

j) jegyző (főjegyző, körjegyző), aljegyző, a képviselő-testület hivatalának köztisztviselője,

k) a területileg illetékes területfejlesztési tanács hivatali szervezetének munkavállalója,

l) a képviselő-testület által alapított költségvetési szerv vezetője, vezetőhelyettese, gazdasági vezetője, továbbá olyan közalkalmazott, aki kinevezését, megbízását a képviselő-testülettől kapja,

m) aki, illetve akinek a személyes közreműködésével működő gazdasági társaság önkormányzati feladatot a képviselő-testülettel vagy a képviselő-testület szervével kötött vállalkozási, megbízási szerződés vagy munkaszerződés alapján lát el,

n) kuratóriumi tagság kivételével a képviselő-testület által létrehozott közalapítvány kezelő szervének tisztségviselője,

o) a képviselő-testület által alapított önkormányzati vállalat vezérigazgatója, vezérigazgató-helyettese, igazgatója, igazgatóhelyettese, igazgatótanácsának, vezető testületének tagja,

p) az önkormányzat tulajdoni részesedésével működő gazdasági társaság vezető tisztségviselője, igazgatótanácsának, igazgatóságának vagy vezető testületének, valamint a társasággal munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló más jogviszonyban álló vezetője (vezérigazgatója),

r) az önkormányzat tulajdoni részesedésével működő gazdasági társaság által alapított gazdasági társaság vezérigazgatója, vezérigazgató-helyettese, igazgatója, igazgatóhelyettese, igazgatótanácsának, igazgatóságának vagy vezető testületének tagja,

s) helyi és körzeti műsorszolgáltató, lapkiadó, lapterjesztő vezetője, vezető testületének tagja, ügyvezetője, ezek vezető állású alkalmazottja.

(2) A főállású polgármester:

a) a tudományos, oktatói, lektori, szerkesztői, művészeti és jogi oltalom alá eső szellemi tevékenység kivételével egyéb, munkavégzésre irányuló jogviszonyt - az országgyűlési képviselői megbízatás kivételével - nem létesíthet;

b) a képviselő-testület hozzájárulása nélkül nem lehet

ba) vállalatnak vezérigazgatója, vezérigazgató-helyettese, igazgatója, igazgatóhelyettese, igazgatótanácsának, vezető testületének és felügyelő bizottságának tagja,

bb) gazdasági társaság vezető tisztségviselője, igazgatótanácsának, igazgatóságának vagy vezető testületének, felügyelő bizottságnak tagja, valamint a társasággal munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló más jogviszonyban álló vezetője (vezérigazgatója),

bc) szövetkezet tisztségviselője,

bd) alapítvány kezelő szervezetének tagja, tisztségviselője.

(3) A polgármester az összeférhetlenségi okot a megválasztásától, illetve az összeférhetlenségi ok felmerülésétől számított 30 napon belül köteles megszüntetni.

(4) Ha a polgármester a (3) bekezdésben foglalt kötelezettségének nem tett eleget, bármely képviselő indítványára - a száznál kevesebb lakosú község kivételével a képviselők közül választott háromtagú bizottság javaslata alapján - a képviselő-testület a következő ülésén, legkésőbb az összeférhetlenség megállapításának kezdeményezését követő 30 napon belül határozattal megállapítja az összeférhetlenség alapjául szolgáló körülmények fennállását, és kimondja az összeférhetlenséget, illetőleg dönthet a hozzájárulás megadásáról, ha e törvény ezt lehetővé teszi. A képviselő-testület határozatát az ülést követő munkanapon a polgármesternek kézbesíteni kell.

(5) A polgármester az összeférhetlenségét, illetőleg a megbízatás megszűnését megállapító képviselő-testületi határozat felülvizsgálatát kérheti - jogszabálysértésre hivatkozással - a határozat kézhezvételétől számított 8 napon belül a fővárosi, megyei bíróságtól.

(6) A közigazgatási hivatal a fővárosi, megyei bíróságnál kezdeményezheti a polgármester összeférhetlenségének a kimondását, ha a képviselő-testület nem dönt az összeférhetlenségről vagy döntése jogszabálysértő.

(7) A bíróság a kérelemről - annak beérkezésétől számított 30 napon belül - nemperes eljárásban, három hivatásos bíróból álló tanácsban határoz. A bíróság a polgármestert, a keresettel megtámadott határozatot hozó képviselő-testület képviselőjét, illetőleg a kereset előterjesztőjét meghallgathatja. A bíróság döntése ellen további jogorvoslatnak helye nincs.

33/B. § A polgármester megválasztásakor, majd azt követően évente vagyonnyilatkozatot köteles tenni a helyi önkormányzati képviselők vagyonnyilatkozatára vonatkozó szabályok szerint.

33/C. § (1) A polgármester sorozatos törvényt sértő tevékenysége, mulasztása miatt, továbbá vagyonnyilatkozattételi kötelezettsége szándékos elmulasztása vagy a valóságnak nem megfelelő teljesítése esetén a képviselő-testület - minősített többséggel hozott határozata alapján - keresetet nyújthat be a polgármester ellen a helyi önkormányzat székhelye szerint illetékes megyei, fővárosi bírósághoz a polgármester tisztségének megszüntetése érdekében. Egyidejűleg kérheti a polgármesternek e tisztségéből történő felfüggesztését is. A bíróság a keresetet soron kívül bírálja el.

(2) A bíróság eljárása során a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény rendelkezéseit azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a perben viszontkeresetnek, szünetelésnek és egyezségnek nincs helye.

34. § (1) A képviselő-testület - a saját tagjai közül, a polgármester javaslatára, titkos szavazással - a polgármester helyettesítésére, munkájának a segítésére alpolgármestert választ, alpolgármestereket választhat. Az alpolgármester megbízatása a megválasztásával kezdődik és amennyiben az önkormányzati választáson települési képviselőnek megválasztották, akkor az új képviselő-testület alakuló üléséig tart. Ha az alpolgármestert az önkormányzati választáson települési képviselőnek nem választották meg, akkor az alpolgármesteri megbízatása a választás napjával megszűnik.

(2) Az alpolgármester a polgármester irányításával látja el feladatait.

35. § (1) A polgármester az önkormányzati, valamint az államigazgatási feladatait, hatásköreit [7. § (1) és (2) bek.] a képviselő-testület hivatalának közreműködésével látja el.

(2) A polgármester a képviselő-testület döntései szerint és saját önkormányzati jogkörében irányítja a hivatalt. A polgármester

a) a jegyző javaslatainak figyelembevételével meghatározza a hivatal feladatait az önkormányzat munkájának a szervezésében, a döntések előkészítésében és végrehajtásában,

b) dönt a jogszabály által hatáskörébe utalt államigazgatási ügyekben, hatósági jogkörökben, egyes hatásköreinek a gyakorlását átruházhatja,

c) a jegyző javaslatára előterjesztést nyújt be a képviselő-testületnek a hivatal belső szervezeti tagozódásának, munkarendjének, valamint ügyfélfogadási rendjének meghatározására,

d) a hatáskörébe tartozó ügyekben szabályozza a kiadmányozás rendjét,

e) gyakorolja az egyéb munkáltatói jogokat az alpolgármester, a jegyző és az önkormányzati intézményvezetők tekintetében.

(3) A polgármester, ha a képviselő-testület döntését az önkormányzat érdekeit sértőnek tartja, ugyanazon ügyben egy alkalommal kezdeményezheti a döntés ismételt megtárgyalását. A kezdeményezést az ülést követő három napon belül nyújthatja be, a képviselő-testület a benyújtás napjától számított tizenöt napon belül dönt.

36. § (1) A képviselő-testület - pályázat alapján - a jogszabályban megállapított képesítési követelményeknek megfelelő jegyzőt nevez ki. A képviselő-testület a jegyző, a főjegyző javaslatára - a jegyzőre vonatkozó szabályok szerint - községben kinevezhet, más önkormányzatnál kinevez aljegyzőt a jegyző helyettesítésére, a jegyző által meghatározott feladatok ellátására. A kinevezés határozatlan időre szól.

(2) A jegyző vezeti a képviselő-testület hivatalát. A jegyző

a) gondoskodik az önkormányzat működésével kapcsolatos feladatok ellátásáról;

b) a hatáskörébe tartozó ügyekben szabályozza a kiadmányozás rendjét; gyakorolja a munkáltatói jogokat a képviselő-testület hivatalának köztisztviselői tekintetében. A kinevezéshez, vezetői megbízáshoz, felmentéshez, a vezetői megbízás visszavonásához, jutalmazáshoz - a polgármester által meghatározott körben - a polgármester egyetértése szükséges.

c) döntésre előkészíti a polgármester hatáskörébe tartozó államigazgatási ügyeket;

d) dönt azokban a hatósági ügyekben, amelyeket a polgármester ad át;

e) tanácskozási joggal vesz részt a képviselő-testület, a képviselő-testület bizottságának ülésén;

f) dönt a hatáskörébe utalt ügyekben.

(3) A jegyző köteles jelezni a képviselő-testületnek, a bizottságnak és a polgármesternek, ha a döntésüknél jogszabálysértést észlel.

(4) A községi körjegyzőségnél a körjegyző a polgármesterek egyetértésével nevezi ki, menti fel és jutalmazza a hivatal dolgozóit, és gyakorolja a munkáltatói jogokat. A polgármesterek megállapodhatnak az egyetértési jog gyakorlásáról. Ha nem tudnak megállapodni, akkor a képviselő-testületek együttes ülése jelöli ki az egyetértési jogot gyakorló polgármestert.

(5)

37. § (1) A háromezernél kevesebb lakosú községben a polgármesteri tisztség társadalmi megbízatásban is betölthető. Főállású a polgármester, ha főállású polgármesterként választották meg.

(2) A polgármesteri tisztség betöltésének módját a képviselő-testület a megbízatás időtartamán belül egy esetben a polgármester egyetértésével változtathatja meg.

(3) Főállású alpolgármester a háromezernél több lakosú önkormányzatnál választható.

A képviselő-testület hivatala

38. § (1) A képviselő-testület egységes hivatalt hoz létre - polgármesteri hivatal elnevezéssel - az önkormányzat működésével, valamint az államigazgatási ügyek döntésre való előkészítésével és végrehajtásával kapcsolatos feladatok ellátására. A polgármesteri hivatal ellátja a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló törvényben meghatározott feladatokat.

(2) A körjegyzőséghez tartozó községekben a polgármesteri hivatal feladatkörét - a (3) bekezdésben foglalt kivétellel - a körjegyzőség látja el.

(3) Ha a körjegyzőség székhelye nagyközség vagy város a körjegyzői feladatokat a nagyközségi, városi jegyző a polgármesteri hivatal bevonásával látja el.

Körjegyzőség

39. § (1) Az ezernél kevesebb lakosú, a megyén belül egymással határos községek az igazgatási feladataik ellátására körjegyzőséget alakítanak és tartanak fenn. Ezernél több, de kétezernél kevesebb lakosú község is részt vehet körjegyzőségben, körjegyzőség székhelye kétezernél több lakosú település is lehet. A körjegyzőség fenntartásának költségeihez az érdekelt képviselő-testületek - eltérő megállapodás hiányában - a településük lakosságszámának arányában járulnak hozzá.

(2) Az ezernél kevesebb lakosú község képviselő-testülete is létrehozhat önálló hivatalt, ha a képzési követelményeknek megfelelő jegyzőt nevez ki.

(3) A körjegyzőséghez csatlakozni, abból kiválni a naptári év első napjával lehet. A döntést a kiválásról és a csatlakozásról legalább hat hónappal korábban kell meghozni.

40. § (1) Körjegyzőség alakításáról az érdekelt települések képviselő-testületei állapodnak meg. A körjegyzőt a képviselő-testületek együttes ülése nevezi ki. A körjegyző kinevezéséhez a körjegyzőséghez tartozó képviselő-testületek mindegyikének minősített többséggel hozott egybehangzó döntése szükséges. A körjegyzőség munkájával kapcsolatos kérdésekben szükség szerint a képviselő-testületek együttes ülésén határoznak.

(2) A körjegyző ellátja a képviselő-testületek, a bizottságok és a települési képviselők működésével kapcsolatos igazgatási feladatokat, a polgármesterek hatáskörébe tartozó államigazgatási döntések előkészítését és végrehajtását.

(3) A körjegyző vagy megbízottja köteles mindegyik képviselő-testület ülésén részt venni és ott a szükséges tájékoztatást megadni.

(4) A körjegyző évente beszámol minden képviselő-testületnek a körjegyzőség munkájáról.

(5) A körjegyző vagy megbízottja a képviselő-testületek - egyeztetett - szervezeti és működési szabályzatában meghatározott gyakorisággal, hetente legalább egy napon köteles minden községben ügyfelfogadást tartani.

(6) A körjegyzőség működésének ellenőrzését, a feladatok egyeztetését az érdekelt községek polgármesterei együttesen végzik.

III. fejezet

A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZATOK TÁRSULÁSAI

41. § (1) A települési önkormányzatok képviselő-testületei feladataik hatékonyabb, célszerűbb megoldására szabadon társulhatnak. A társulásnak a 42-44. §-ban foglaltakon kívül más formái is lehetnek. A központi költségvetés pénzügyi kedvezményekkel ösztönözheti társulás létesítését és működését.

(2) A társulás nem sértheti az abban résztvevők önkormányzati jogait.

(3) Törvény a társulási megállapodás egyes feltételeit meghatározhatja.

(4) A települési önkormányzatok képviselő-testületei között a társulások működése során felmerülő vitás kérdésekben a bíróság dönt. A társuló képviselő-testületek megállapodhatnak abban, hogy a vitás kérdésben bármelyik képviselő-testület kérheti a megállapodásban megjelölt önkormányzati érdekszövetség által felkért tagokból álló egyeztető bizottság állásfoglalását, továbbá abban, hogy a kereset benyújtása előtt a képviselő-testület kéri az egyeztető bizottság állásfoglalását.

Hatósági igazgatási társulás

42. § (1) A képviselő-testületek megállapodással egyes államigazgatási hatósági ügyfajták szakszerű intézésére hatósági igazgatási társulást hozhatnak létre.

(2) A megállapodásnak tartalmaznia kell:

a) a társulás résztvevőinek nevét, székhelyét,

b) a társulásban intézendő ügyek megjelölését,

c) a társulás vezetőjének és alkalmazottainak kinevezési módját, a munkáltatói jogok gyakorlásának a rendjét, a költségek viselésének arányát,

d) a társulásba való belépés, illetőleg a kiválás szabályait,

e) a társulás működési területén a helyszíni ügyintézés rendjét.

(3) A megállapodást meg kell küldeni a közigazgatási hivatalnak, amely tizenöt napon belül tehet törvényességi észrevételt.

Intézményi társulás

43. § (1) Az érdekelt képviselő-testületek megállapodhatnak két vagy több községet, illetőleg várost és községet ellátó egy vagy több intézmény közös alapításában, fenntartásában és fejlesztésében. Eltérő megállapodás hiányában a közös intézmények fenntartásához az érdekelt képviselő-testületek a településük lakosságának arányában járulnak hozzá.

(2) A megállapodásban meg kell határozni:

- a) a közös intézmény tevékenységi és ellátási körét,
- b) az egyes képviselő-testületek pénzügyi hozzájárulásának arányát,
- c) az intézmény fenntartásával kapcsolatos jogokat és kötelezettségeket, valamint azok gyakorlásának a módját,
- d) a megállapodás felmondásának a feltételeit.

(3)-(4)

Társult képviselő-testület

44. § (1) A települési képviselő-testület más települési képviselő-testülettel társult képviselő-testületet alakíthat.

(2) Társult képviselő-testület alakítása esetén a képviselő-testületek részben vagy egészben egyesítik a költségvetésüket, közös hivatalt tartanak fenn és intézményeiket közösen működtetik.

(3) Azokban az ügyekben, amelyek kizárólag az adott települést érintik, az egyes települések képviselő-testülete önállóan dönt.

(4) A társult képviselő-testület alakuló ülésén határozatba foglalja a megalakulását, a székhelyét, a hozzá tartozó települések felsorolását. A társult képviselő-testület dönt a szervezetéről, működési rendjéről. A társult képviselő-testület ülését össze kell hívni bármely résztvevő település polgármesterének a kezdeményezésére.

(5) Társult testület alakítható úgy is, hogy az érdekelt települési képviselő-testületek a települések lakosságának arányában választják meg a tagjait a települési képviselők közül.

(6) A társult képviselő-testület, ha megfelel a 69. § (2)-(4) bekezdésben foglalt feltételeknek, e szabályok szerint körzeti jellegű közszolgáltatás megszervezését vállalhatja.

IV. fejezet

HELYI NÉPSZAVAZÁS, NÉPI KEZDEMÉNYEZÉS

45. § (1) A helyi népszavazásban és népi kezdeményezésben az vehet részt, aki a helyi önkormányzati választáson választójogosult.

(2) A helyi népszavazás

- a) érvényes, ha a választópolgárok több mint a fele szavazott, és
- b) eredményes, ha a szavazóknak több mint a fele a megfogalmazott kérdésre azonos választ adott.

(3)-(5)

46. § (1) A képviselő-testület helyi népszavazást köteles kiírni a következő kérdésekben:

- a) a településnek a területével határos másik megyéhez történő átcsatolására irányuló kezdeményezése,
- b) a községegyesítésnek és a községegyesítés megszüntetésének kezdeményezése,
- c) új község alakításának kezdeményezése,
- d) lakott területrész átadása, átvétele, cseréje,
- e) társult képviselő-testület alakítása, a társult képviselő-testületből való kiválás, továbbá
- f) abban az ügyben, amelyet az önkormányzati rendelet meghatároz.

(2) Az (1) bekezdés a)-d) pontjában foglalt esetekben a helyi népszavazásban az érintett településrész, község választópolgárai vehetnek részt.

(3) A képviselő-testület helyi népszavazást rendelhet el:

- a) a képviselő-testület hatáskörébe tartozó ügyben,
- b) az önkormányzati rendelet megerősítésére.

(4) Nem rendelhető el helyi népszavazás:

- a) a költségvetésről való döntésre,
- b) a helyi adónemeket, illetőleg mértéküket megállapító rendelet tárgyában,
- c) a képviselő-testület hatáskörébe tartozó szervezeti, működési, személyi kérdésekben, a képviselő-testület feloszlásának a kimondásáról.

47. § (1) A helyi népszavazást a polgármesternél kezdeményezheti:

- a) a települési képviselők legalább egynegyede,

- b) a képviselő-testület bizottsága,
- c) a helyi társadalmi szervezet vezető testülete,
- d) az önkormányzati rendeletben meghatározott számú választópolgár, ami nem lehet kevesebb a választópolgárok tíz százalékánál, és nem lehet több a választópolgárok huszonöt százalékánál.

(2) A képviselő-testület köteles kitzúzni a helyi népszavazást, ha azt az önkormányzati rendeletében meghatározott számú választópolgár kezdeményezte.

(3)

(4) A képviselő-testület az ötszáz lakoson aluli községben a helyi népszavazást a falugyűlés hatáskörébe utalhatja, azzal a feltétellel, hogy a falugyűlés döntése abban az esetben számít népszavazási döntésnek, ha a falugyűlésen a választópolgároknak több mint a fele jelen van.

48. § A népszavazás eredménye kötelező a képviselő-testületre. Eredménytelen helyi népszavazás esetén a népszavazásra bocsátott kérdésben a képviselő-testület dönthet. Ugyanabban a kérdésben helyi népszavazást egy éven belül nem lehet kitzúzni, akkor sem, ha a helyi népszavazás eredménytelen volt.

49. § (1) Népi kezdeményezés útján a képviselő-testület elé terjeszthető minden olyan ügy, amelynek eldöntése a képviselő-testület hatáskörébe tartozik.

(2) A képviselő-testület önkormányzati rendeletében meghatározott - a választópolgárok öt százalékánál nem kevesebb és tíz százalékánál nem nagyobb - számú választópolgár a népi kezdeményezést a polgármesternek nyújthatja be. A képviselő-testület köteles megtárgyalni azt a népi kezdeményezést, melyet a képviselő-testület által meghatározott számú választópolgár indítványozott.

50. § (1)

(2) A képviselő-testület önkormányzati rendeletben szabályozza a helyi népszavazás és népi kezdeményezés további feltételeit, az eljárás rendjét.

51. §

V. fejezet

A KÖZSÉG, A VÁROS ÉS TERÜLETÜK

52. § (1) A helyi választópolgárok kezdeményezésére új község alakítható az olyan elkülönült, legalább háromszáz lakosú lakott településrészből, amely feltételei alapján képes az önkormányzati jogok gyakorlására, a 8. § (4) bekezdésében meghatározott feladatok teljesítésére a szolgáltatások színvonalának csökkenése nélkül.

(2) Új község alakításának a kezdeményezése esetén a falugyűlés legalább háromtagú előkészítő bizottságot választ a településrészen lakó települési képviselők közül, ha nincs elég települési képviselő, vagy azok a megbízatást nem vállalják, akkor más választópolgárokból. Az előkészítő bizottság javaslatot tesz az új község területére, szakértői vélemény alapján a község elnevezésére, a vagyoni, valamint a vagyoni jogok és kötelezettségek megosztására, a költségek viselésére. A javaslat elkészítéséhez - az előkészítő bizottság felkérésére - a közigazgatási hivatal szakmai segítséget ad, más szerv pedig szakmai segítséget adhat.

(3) Az előkészítő bizottság a javaslatát ismerteti a lakossággal. Az előkészítő bizottság javaslatára a képviselő-testület határozatába foglalja az új község alakításának a kezdeményezését. Az esetleg eltérő kisebbségi véleményt is tartalmazó községalakítási kezdeményezésről a köztársasági elnök dönt.

(4) Az új község külterülete a belterülethez kapcsolódó, egybefüggő terület. Eltérő megállapodás hiányában a település külterületét a belterületi népességgel arányosan kell megosztani.

53. § Községegyesítés megszüntetése esetén - eltérő megállapodás hiányában - a községek területe azonos a községegyesítést megelőző területükkel. Községegyesítés megszüntetésének a kezdeményezése az 52. §-ban foglalt feltételekkel és eljárással történhet. Eltérő megállapodásnak különösen akkor van helye, ha a községegyesítést megelőző terület meghatározása az érintett település működőképessége szempontjából aránytalanul nagy hátrányt jelentene.

54. § (1) Helyi népszavazás alapján az érintett képviselő-testületek határozatukkal kezdeményezik az egybeépült községek, illetőleg város és község egyesítését, egyidejűleg javaslatot tesznek az új település nevére. A megszüntetett község a nevét településrésznévként megtartja.

(2) Az egyesülés során a községek valamennyi joga és kötelezettsége az új községre, illetőleg a városra száll át.

55. § A képviselő-testület a településrész lakóhelyi közösségének - kezdeményezésére - kizárólag a településrészt érintő ügyekben önkormányzati jogokat adhat. Nem tagadhatja meg a kizárólag a településrészt érintő hatáskör átruházását:

- a) az egyesítéssel létrejött településrésztől,

b) a külterületi lakott helytől,

c) az olyan üdülőtérletről, amelynek népessége eléri a település állandó lakosságának egynegyedét.

56. § (1) Az érintett, egy megyén belüli, egymással határos települési önkormányzatok képviselő-testületei megállapodhatnak területrészt átadásáról, átvételéről, cseréjéről (a továbbiakban együtt: területrészt-átadás).

(2) Lakott területrészt átadását népi kezdeményezéssel az ott lakó választópolgárok is kezdeményezhetik.

(3) Lakott területrészt átadásának kezdeményezése esetén az érintett képviselő-testületek együttes ülésen legalább háromtagú, területrészt átadását előkészítő bizottságot választanak települési képviselőkből, illetőleg más választópolgárokból. Az előkészítő bizottság tagjainak több mint felét a lakott területrészen lakó települési képviselők vagy választópolgárok közül kell megválasztani. A bizottság elnökének és tagjainak megválasztásához a képviselő-testületi tagok több mint felének igen szavazata szükséges.

(4) Az érintett képviselő-testületek a területrészt átadását előkészítő bizottság javaslata alapján előzetes megállapodást köthetnek az átadandó területrészt területéről és határáról, a vagyon megosztásáról.

(5) Lakott területrészt átadása esetén az ott lakó választópolgárok - helyi népszavazással kinyilvánított - többségi támogatása szükséges a megállapodáshoz.

(6) A képviselő-testületek - az előzetes megállapodásnak megfelelően - a lakott területrészt átadásáról, annak részletes feltételeiről a helyi népszavazást követően kilencven napon belül állapodnak meg. Megállapodás hiányában az érintett képviselő-testület keresete alapján a megyei bíróság - soron kívül - dönt. Döntése a megállapodást pótolja.

(7) Lakott területrészt átadása nem tagadható meg, ha a képviselő-testületek előzetes megállapodást kötöttek, és az átadással a területrészt választópolgárainak többsége helyi népszavazás során egyetértett.

(8) A külterületi lakott területrészt átadására a lakott területrésztre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

(9) A települési képviselő-testület minősített többségű határozattal kezdeményezheti, hogy az Országgyűlés a települést a területével határos másik megye területéhez csatolja át. Más megyéhez csatlakozni kívánó település fogadásáról az érintett megye közgyűlése állást foglal.

57. § A területváltozás költségeit a község, város viseli, amelynek javára történt a területátcsatolás.

58. § A község, a város nevét úgy kell megállapítani, hogy ne lehessen összetéveszteni az országban levő más helység nevével. Községegyesítés megszüntetését követően a község általában az egyesítés előtti nevét használja. Új községnévről a lakossági állásfoglalás előtt kérni kell a földrajzi nevekben illetékes szerv szakmai véleményét.

59. § A nagyközség a várossá nyilvánítását kezdeményezheti, ha a városi cím használatát fejlettsége, térségi szerepe indokolja. A képviselő-testület a kezdeményezését a helyi önkormányzatokért felelős miniszter útján terjeszti a köztársasági elnök elé.

60. § A városban működő, községekre is kiterjedő illetékességű állami szervek illetékességi területét összehangoltan, a lakosság számára kedvező módon kell meghatározni.

VI. fejezet

A MEGYEI JOGÚ VÁROS

61. § (1) Az Országgyűlés - a képviselő-testület kérelmére - az ötvenezernél nagyobb lakosságú város megyei jogú várossá nyilváníthatja. A megyeszékhely város megyei jogú. A megyei jogú város települési önkormányzat, és területén - megfelelő eltérésekkel - saját hatásköröként ellátja a megyei önkormányzati feladat- és hatásköröket is.

(2) A megyei jogú város képviselő-testülete a közgyűlés.

(3) A megyei jogú városban a közgyűlés kerületeket alakíthat, és kerületi hivatalokat hozhat létre.

(4) A megyei jogú város kerületi hivatalának vezetője az előljáró, aki a megyei jogú város polgármesterének a felhatalmazása alapján gyakorolja a polgármestert megillető egyes hatósági jogköröket.

(5) A megyei jogú város közgyűlése kinevezi a kerületi hivatalok vezetőit, továbbá a kerület területén megválasztott képviselőkből kerületi képviselő-testületet hozhat létre.

61/A. § A megyei jogú városi és a megyei közgyűlés egyeztető bizottságot hoz létre a közös feladatokban való együttműködés előkészítésére és összehangolására. A bizottság tíztagú, a tagokat fele-fele arányban a megyei jogú városi, illetőleg a megyei közgyűlés választja. A bizottság megállapítja szervezetének és működésének részletes szabályait. A bizottság elnöki tisztségét - megállapodás szerint - felváltva a megyei jogú város polgármestere, illetve a megyei közgyűlés elnöke látja el. Az egyeztető bizottság a munkájába más érintett megyék képviselőit is bevonhatja. Bármelyik fél napirendet is tartalmazó javaslatára az egyeztető bizottságot 15 napon belül össze kell hívni.

VII. fejezet

A FŐVÁROS

Általános rendelkezések

62. § (1) A főváros önkormányzatára - a fővárosnak az országban betöltött különleges szerepére és sajátos helyzetére figyelemmel - e törvény rendelkezéseit az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) A főváros kétszintű önkormányzata (a továbbiakban: a főváros önkormányzati rendszere) a főváros és kerületei önkormányzataiból áll.

(3) A főváros képviselő-testülete a fővárosi közgyűlés.

(4) A fővárosi közgyűlés ülésén a fővárosi közgyűlés szervezeti és működési szabályzatában meghatározott módon, tanácskozási joggal vesz részt a kerületi képviselő-testület által megbízott kerületi küldött.

(5) A kerületben polgármestert, a fővárosban főpolgármestert választanak. A fővárosi közgyűlés - tagjai sorából titkos szavazással - főpolgármester-helyetteseket választhat.

(6) A fővárosi kerületi képviselő-testület hivatalát a jegyző, a fővárosi közgyűlés hivatalát (a főpolgármesteri hivatalt) a főjegyző vezeti. A fővárosi közgyűlés - a 36. § (1) bekezdésében foglalt szabályok szerint - több aljegyzőt is kinevezhet.

(7) A kerületi képviselő-testület a 28. § szabályai szerint városrészi önkormányzatot hozhat létre. Több kerületi képviselő-testület közösen is létrehozhat városrészi önkormányzatot. A fővárossal 1950. január 1-jén egyesített, korábban önálló településen kötelező a városrészi önkormányzat létrehozása, ha az érintett választópolgároknak a helyi népszavazás szabályai szerint érvényes és eredményes népszavazása a városrészi önkormányzat létrehozása mellett foglalt állást.

(8) A fővárosi közgyűlés rendeletével átruházhatja bizottságára, a főpolgármesterre a 9. § (4) bekezdés szerinti intézménye vezetőinek választását, kinevezését, megbízását [10. § *b*) pontja]; a fővárosi közgyűlés és a kerületi képviselő-testület bizottságára átruházhatja a 10. § *l*) pontjában foglalt hatáskörét.

(9) Ha a fővárosban fővárosi kisebbségi önkormányzat alakul, a fővárosi közgyűlés köteles megalakítani kisebbségi ügyekkel foglalkozó bizottságát, amelynek munkájában a fővárosi kisebbségi önkormányzat elnöke állandó tanácskozási joggal vesz részt.

A helyi önkormányzati feladat- és hatásköröknek a fővárosi és a kerületi önkormányzatok közötti megosztása

63. § (1) A főváros és a fővárosi kerület törvényben meghatározott önálló feladat- és hatáskörű települési önkormányzat. A fővárosi kerületi önkormányzat - törvény keretei között - önállóan gyakorolja a települési önkormányzatokat megillető feladat- és hatásköröket. A kerületi önkormányzat működési területén köteles gondoskodni az óvodai nevelésről, az általános iskolai nevelésről és oktatásról, egészségügyi és a szociális alapellátásról, valamint feladatkörében az egészséges ivóvízellátásról, a helyi közutak fenntartásáról, a nemzeti és etnikai kisebbségek jogainak érvényesüléséről.

(2) A fővárosi önkormányzat ellátja azokat a kötelező és önként vállalt helyi, települési önkormányzati feladat- és hatásköröket, melyek a főváros egészét vagy egy kerületet meghaladó részét érintik, valamint amelyek a fővárosnak az országban betöltött különleges szerepköréhez kapcsolódnak, e körben rendeletalkotási jog illeti meg. Az önkormányzati feladat- és hatáskört megállapító törvény - az (1) bekezdésnek megfelelően - meghatározza, hogy az a fővárosban a fővárosi, illetve a kerületi önkormányzat feladata, hatásköre.

(3) A kerületi képviselő-testület a működési területén, illetve a kerületi képviselő-testületek egyike vagy a képviselő-testületek társulása több kerületre kiterjedően - az érintett képviselő-testületekkel és a fővárosi közgyűléssel kötött megállapodás alapján - átvállalhatja a fővárosi önkormányzat feladat- és hatáskörébe tartozó közszolgáltatás szervezését.

(4) A közgyűlés saját feladat- és hatáskörében megállapodás alapján feladat- és hatásköröket adhat át a kerületi önkormányzatnak. A közgyűlés az átadott feladat- és hatáskörök arányában az ellátásukhoz szükséges anyagi feltételeket köteles a kerületi önkormányzatnak, illetve azok társulásainak biztosítani.

(5) A feladat átadás-átvétel feltételeit és kezdő időpontját megállapodásban kell rögzíteni; a megállapodás határozott időtartamra is vonatkozhat.

63/A. § A fővárosi önkormányzat feladat- és hatásköre különösen

a) meghatározza a főváros városfejlesztési és városrehabilitációs programját, valamint általános rendezési tervét, megalkotja Budapest városrendezési szabályzatát; rendeletében védetté nyilvánítja a főváros városképe, történelmi szempontjából meghatározó épített környezetét, különös tekintettel a világörökség részévé nyilvánított épületekre, építményekre és területekre, szabályozza ezen védett értékek fenntartásának, felújításának, karbantartásának feltételeit;

b) ellátja a lakásgazdálkodással kapcsolatos feladatokat, ennek keretében: elkészíti a lakásépítési és lakásrehabilitációs tervet és összehangolja megvalósítását; meghatározza a lakásépítés támogatásának rendszerét, létrehozza az önkormányzati tulajdonú lakásokra vonatkozó lakbérövezeteket, dönt a lakbérmegállapítás és a lakásfenntartási támogatás elveiről, szabályozza az önkormányzati lakáshoz jutás és az önkormányzati tulajdonú lakások cseréjének feltételeit;

c) gondoskodik a katasztrófa megelőzés és -elhárítás önkormányzati feladatainak ellátásáról;

d) gondoskodik az egy kerületet meghaladó víz-, egészséges ivóvíz-, gáz-, távhőszolgáltatási, vízrendezési, szenny- és csapadék-vízvezetési, szennyvíztisztítási feladatokról, közreműködik a főváros energiaellátásának, közvilágításának biztosításában; gondoskodik a főváros ár- és belvízvédelméről, ennek körében különösen a főváros ár- és belvízvédelmi létesítményei fenntartásáról, fejlesztéséről;

e) gondoskodik a hulladékártalmatlanítás önkormányzati feladatainak ellátásáról; biztosítja a településtisztaságot, gondoskodik a települési kommunális szilárd és folyékony hulladék gyűjtéséről, elhelyezéséről, ártalmatlanításáról és hasznosításáról, kijelöli az elhelyezéshez szükséges lerakóhely területét;

f) kijelöli a köztemetők létesítésére, bővítésére alkalmas területet, gondoskodik a tulajdonát képező köztemetők fenntartásáról, üzemeltetéséről;

g) ellátja a főváros tömegközlekedési és forgalomtechnikai feladatait, kijelöli a főútvonalakat, a tömegközlekedés által igénybe vett útvonalakat, ellátja Budapest területén a fővárosi önkormányzat tulajdonában levő országos közutak, közúti hidak, alul- és felüljárók - az autópályák és autóutak kivételével - üzemeltetését, fenntartását és fejlesztését, valamint a kerületi önkormányzatok tulajdonában levő tömegközlekedés által igénybe vett utak üzemeltetését, fenntartását és fejlesztését;

h) rendeletében szabályozza a főváros parkolási és parkolásgazdálkodási rendszerét, a kiemelten védett és védett parkolási övezeteket, az alkalmazható várakozási díjak megállapítását, a közterülethasználatot és a közterület rendjét, a közterületfelügyelet szervezetét és feladatait;

i) megállapítja a főváros idegenforgalmi koncepcióját, a feladatok ellátása érdekében létrehozza és működteti turisztikai szervezetét;

j) közreműködik a fogyasztóvédelmi feladatok ellátásában; kijelöli a vásárcsarnokok és piacok létesítésére megfelelő területeket, rendeletében szabályozza és ellátja a tulajdonában lévő (résztulajdonában lévő) piacok és vásárcsarnokok fenntartásával, fejlesztésével és működtetésével kapcsolatos feladatokat;

k) a kerületi képviselő-testületek véleményének kikérésével elnevezi a városrészeket, a több kerületet érintő, valamint a személynevet viselő közterületeket, közterület nevében személynevet határoz meg, az ilyen közterület nevét megváltoztathatja, utcanevet védetté nyilvánít;

l) ellátja az önkormányzati levegőtisztaság-, vízminőség-védelmi feladatokat, kijelöli, fejleszti és fenntartja a rendeletében meghatározott módon a főváros városképe szempontjából védendő természeti környezetet, közcélú zöldterületet;

m) közreműködik a foglalkoztatási gondok megoldásában;

n) gondoskodik az egynél több kerületet, illetőleg a főváros területét is meghaladó ellátási kötelezettség körében: a középiskolai, a szakiskolai és a kollégiumi ellátásról, ha a feladat ellátását a kerületi önkormányzat nem vállalja; a művészeti, közművelődési, a közgyűjteményi feladatok ellátásáról; az alapellátást meghaladó egészségügyi szakellátásról és szakosított szociális ellátásról; a gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység biztosításáról, fejlesztéséről; a testnevelési, sportszervezési és ifjúsági feladatokról; részt vesz az egynél több kerületet érintő közoktatási, közművelődési, tudományos, művészeti, sport-, valamint gyermek- és ifjúsági tevékenység összehangolásában;

o) gondoskodik az egynél több kerületet, illetőleg a főváros területét meghaladó, a nemzeti és etnikai kisebbségi oktatási, nevelési és kulturális feladatok ellátásáról;

p) fővárosi információs rendszert működtet.

A fővárosi önkormányzatok társulásai

63/B. § (1) A fővárosi kerületi önkormányzatok és a fővárosi önkormányzat szabadon társulhatnak egymással vagy más, fővároson kívüli helyi önkormányzattal.

(2) A fővárosi önkormányzat és az érintett kerületi önkormányzatok a fővároson kívüli helyi önkormányzatokkal főváros környéki (agglomerációs) társulást hozhatnak létre, különösen a főváros környéki tervek elkészítésére, a tömegközlekedés összehangolására, a vízgazdálkodásra, a szenny- és csapadék-vízvezetési, szennyvíztisztítási feladatokra, a katasztrófa-elhárításra, az épített és természeti környezet értékeinek megővésére, az energiaellátási feladatok megoldásában való közreműködésre, a közcélú és kommunális célú beruházások összehangolására, és a főváros környéki szolgáltatást biztosító oktatási, egészségügyi és szociális ellátás megszervezésére.

(3) A társulás létrehozását, működésére, a költségek viselésére vonatkozó rendelkezéseket megállapodásban kell rögzíteni.

A fővárosi településrendezés szabályai

63/C. § (1) A közgyűlés a főváros egységes településpolitikájának biztosítása érdekében - a Kormány és a kerületi képviselő-testületek véleményének kikérésével - meghatározza a főváros általános rendezési tervét, a főváros városfejlesztési és városrehabilitációs programját. A főváros általános rendezési tervében kijelölhető a főváros több kerületének ellátását biztosító közszolgáltatás területe, létesítmény helyszíne, nyomvonalai. Az ilyen kijelölt területeken, nyomvonalakon, illetve a közszolgáltatást nyújtó létesítmények tekintetében a jegyzői hatáskört a közigazgatási hivatal gyakorolja.

(2) A kerületi képviselő-testület - a főváros általános rendezési terve szerint, annak keretei között - a kerület egészére meghatározza a kerület részletes fejlesztési programját, a kerületi alaptervet, a kerület részletes rendezési tervét és azok szabályozási előírásait.

(3) A közgyűlés rendeletében szabályozza a főváros általános rendezési terve, a kerületi alaptervek és a részletes rendezési tervek összhangjához szükséges követelményeket. Ebben meghatározza, hogy a tervezési folyamatban a kerületi és a fővárosi önkormányzatot mely esetekben illeti meg véleményezési, egyetértési jog, és mely esetekben kötelező a kölcsönös tájékoztatási, illetve tervezési együttműködés.

A főváros és a kerületi önkormányzatok gazdálkodása

64. § (1) Az önkormányzati bevételek a fővárosi és a kerületi önkormányzat által ténylegesen gyakorolt feladat- és hatáskör arányában illetik meg a fővárosi, illetve a kerületi önkormányzatokat.

(2) Amennyiben törvény a fővárosi önkormányzatot a főváros érdekkörét vagy gazdasági lehetőségeit meghaladó regionális, illetve országos feladatok ellátására kötelezi, az Országgyűlés biztosítja az ellátásukhoz szükséges anyagi feltételeket, dönt a központi hozzájárulás mértékéről és módjáról.

(3) A fővárosi önkormányzatot, illetve a kerületi önkormányzatokat önállóan és közvetlenül megilletik az alábbi bevételek:

- a) a feladat ellátáshoz kapcsolódó normatív központi hozzájárulás;
- b) a címzett és céltámogatások;
- c) a saját tevékenységből, vállalkozásból és az önkormányzati vagyon hozadékból származó nyereség, osztalék, kamat és bérleti díj;
- d) az átvett pénzeszközök;
- e) a tulajdonában levő közterületek hasznosítása után járó díj.

(4) A fővárosi önkormányzatot és a kerületi önkormányzatot osztottan megillető bevételek:

- a) a magánszemélyek jövedelemadóijából az állami költségvetésről szóló törvény alapján a települési önkormányzatokat megillető rész;
- b) az egyéb központi adó;
- c) az állandó népességhez kapcsolódó központi hozzájárulás, kivéve a 64/B. § a) pontban foglaltakat;
- d) a helyi adókból származó bevételek.

(5) A (4) bekezdésben felsorolt bevételeknek a fővárosi önkormányzat és a kerületi önkormányzatok közötti megosztását a fővárosi közgyűlés rendeletében határozza meg. A rendelettervezet véleményezésére a kerületi önkormányzatoknak legalább 30 napot kell biztosítani.

(6) A fővárosi és a kerületi önkormányzatok közötti - feladat- és hatáskörarányos - forrásmegosztás érdekében normatív eljárásokat kell alkalmazni. Ezeket a normatív eljárásokat külön törvényben kell meghatározni. Ebben a külön törvényben kell rögzíteni a számítások során figyelembe veendő feladatokat is.

(7) A közgyűlés rendeletében a kerületek részére cél- és címzett támogatási rendszert vezethet be. A közgyűlés rendeletében határozhatja meg azokat a fejlesztési célokat, amelyek megvalósításához a kerületi képviselő-testületek a közgyűléstől cél- és címzett támogatást igényelhetnek.

(8) A fővárosi és a kerületi önkormányzatok saját vagyonukkal önállóan gazdálkodnak, annak kezelésével más szervet is megbízhatnak.

64/A. § A kerületi önkormányzat kizárólagos bevétele a szabálysértési bírság letiltás útján befolyó összege.

64/B. § A fővárosi önkormányzat kizárólagos bevételei:

a) a normatív központi hozzájárulás igazgatási és közművelődési feladatokra;

b) az önkormányzatot megillető vadászati jog haszonbérbe adásából származó bevétel, az érintett települések önkormányzataival kötött megállapodás szerint, területarányosan meghatározott része;

c) a fővárosi önkormányzat részére törvényben megállapított körben a befolyt környezetvédelmi és műemlékvédelmi bírság;

d) az illetékek a külön törvényben meghatározottak szerint;

e) a 64. § (2) bekezdése alapján járó központi támogatás.

64/C. § (1) A fővárosi közgyűlés és a kerületi képviselő-testület saját éves költségvetést határoz meg az államháztartásról szóló törvény szabályai szerint.

(2) Mindaddig, amíg a fővárosi közgyűlés az érintett forrásoknak a fővárosi önkormányzatok közötti megosztásáról nem dönt, az állandó népességszám egészéhez kapcsolódó - kivéve a 64/B. §-ának a) pontját - normatív központi hozzájárulások és az átengedett központi adókból az önkormányzatokat megillető részt a kincstár - a felmerülő személyi jellegű juttatásokat és egyéb kifizetéseket terhelő levonások, járulékok teljesítését és elszámolását követően - a fővárosi önkormányzatnak és az egyes kerületi önkormányzatoknak közvetlenül, az előző évi forrásmegosztási rendelet alapján számított arányok szerint utalja át.

A fővárosi és a kerületi önkormányzatok érdekvédelmének alapvető elvei

65. § (1) A fővárosi önkormányzat képviseli a főváros egészének érdekeit. A kerületi struktúrát érintő kérdésekben a kerületek véleményét is ki kell kérni. A fővárosi önkormányzat álláspontjának kialakítása előtt a főpolgármester kikéri az érintett kerületi önkormányzatok véleményét, arról a közgyűlést és a döntéshozó szervet tájékoztatja. A kerületi véleményadásra csak rendkívül indokolt esetben biztosítható tíz napnál rövidebb határidő.

(2) A fővárosi és a kerületi önkormányzatok gazdasági alapjait, feladat- és hatáskörét érintő jogszabály, kormányzati döntés előkészítésébe a fővárosi önkormányzatot megfelelő határidő biztosításával be kell vonni.

A fővárosi közgyűlés és a kerületi képviselő-testületek rendeletalkotása

65/A. § (1) Törvény határozza meg, hogy rendelkezései végrehajtására a közgyűlés, illetve a kerületi képviselő-testület alkothat rendeletet.

(2) A közgyűlés feladatkörében alkotott rendelete végrehajtása érdekében felhatalmazást adhat kerületi képviselő-testületnek rendeletalkotásra. Az e tárgykörben alkotott kerületi rendelet nem terjeszkedhet túl a fővárosi közgyűlés rendeletében foglalt felhatalmazáson. A kerületi képviselő-testület rendelete nem lehet ellentétes a közgyűlés rendeletével.

(3) A főpolgármester a fővárosi közgyűlés rendelettervezeteit tájékoztatásul megküldi a kerületi polgármestereknek. A kerületi polgármester a kerületi képviselő-testület rendelettervezeteit tájékoztatásul megküldi a főpolgármestereknek.

(4) A kerületi képviselő-testület rendeletét - amennyiben azt nem az önkormányzat hivatalos lapjában hirdették ki - a kihirdetés után meg kell küldeni tájékoztatásul a főpolgármestereknek. A megküldésről a polgármester gondoskodik.

A kerületi tagozódás megváltoztatása

66. § (1) A főváros határán belül a kerületi tagozódás megváltoztatását bármelyik területileg közvetlenül érintett kerületi önkormányzat képviselő-testülete vagy a fővárosi önkormányzat közgyűlése kezdeményezheti az Országgyűlésnél.

(2) A kerületi önkormányzat képviselő-testülete vagy a fővárosi önkormányzat közgyűlése az Országgyűléshez kezdeményezést csak a változásban érintett többi kerületi képviselő-testület, illetve a fővárosi közgyűlés véleményével nyújthatja be.

(3) A kerületi tagozódás megváltoztatásának kezdeményezése esetén az érintett kerületi önkormányzat képviselő-testülete a kerületi tagozódás megváltoztatása kérdésében helyi népszavazást köteles kitűzni.

(4) Amennyiben a kerületi tagozódás megváltoztatásának kezdeményezője a főváros közgyűlése, a helyi népszavazást a tervezett területi változással érintett kerületekben a kerületi képviselő-testület köteles kitűzni. Ebben az esetben a helyi népszavazás költségeit a fővárosi önkormányzat viseli.

(5) Fővárosi kerület területrészének más kerülethez való csatolását az érintett kerületi önkormányzatok képviselő-testületei - a fővárosi közgyűlés állásfoglalásával - kezdeményezhetik az Országgyűlésnél.

66/A. § (1) A főváros határával közvetlenül érintkező fővárosi kerület képviselő-testülete helyi népszavazással kezdeményezheti a kerületnek vagy városrészi önkormányzatának a fővárosból való kiválását és önálló önkormányzattá nyilvánítását.

(2) A fővároshoz csatlakozni kívánó, vele határos települési önkormányzat képviselő-testülete a csatlakozás kérdésében saját településén helyi népszavazást köteles kitűzni.

66/B. § Amennyiben az új kerületi tagozódás a főváros közigazgatási határát is érinti, a kezdeményezés a helyi népszavazás eredményével az Országgyűléshez csak a fővárosi közgyűlés, az érintett települési önkormányzat képviselő-testülete, valamint a változással érintett határos megye közgyűlésének véleményével nyújtható be.

66/C. § A 66., 66/A. és 66/B. §-ban megjelölt kezdeményezési jogosultság a Kormányt is megilleti. Ilyen esetben a helyi népszavazást a tervezett területi változtatással közvetlenül érintett települési önkormányzat köteles kiírni. A népszavazás költségét a Kormány viseli.

66/D. §

A fővárosi főpolgármester és a fővárosi kerület polgármestere, valamint a fővárosi főjegyző és a kerületi jegyző államigazgatási feladatainak és hatásköreinek gyakorlásáról

67. § (1) A főváros sajátos helyzetére figyelemmel törvény vagy kormányrendelet egyes államigazgatási hatósági ügyeket a fővárosi kerületi polgármester helyett a főpolgármester hatáskörébe utalhat, egyes államigazgatási hatósági ügyekben a főjegyzőt első fokú hatósági jogkörrel ruházhatja fel az egész országra vagy a főváros egészére kiterjedő illetékességgel.

(2) A fővárosi kerületi képviselő-testületek megállapodhatnak abban, hogy egyes államigazgatási hatósági ügyfajtákat több kerületre, illetőleg a főváros egészére kiterjedő társulásban látnak el.

(3) Törvény vagy kormányrendelet felhatalmazása alapján a közgyűlés rendeletében több kerületre, illetőleg a főváros egészére kiterjedő társulás létrehozását kötelezővé teheti egyes államigazgatási hatósági ügyfajták intézésére; elrendelheti egyes hivatali szolgáltatások (pl. ügyfélszolgálati irodák, egymenetes és rövidített határidejű ügyintézés) egységes és összehangolt ellátását.

A fővárosi önkormányzatok tulajdonára vonatkozó szabályok

68. § (1) Az alapfokú közszolgáltatást (alapellátást) nyújtó intézményhez tartozó - a 107. § (2) bekezdése alapján a fővárosi önkormányzat tulajdonába került - vagyont (vagyonrész) a fővárosi önkormányzat köteles az illetékes kerületi önkormányzat használatába átadni, kivéve, ha a kerületi önkormányzat a közszolgáltatást nem vállalhatja, vagy ha a közszolgáltatás a fővárosi közgyűlés feladat-, illetve hatáskörébe tartozik.

(2) A nem alapfokú közszolgáltatást (nem alapellátást) nyújtó intézményhez tartozó - a 107. § (2) bekezdése alapján a fővárosi önkormányzat tulajdonába került - vagyont (vagyonrész) a fővárosi önkormányzat köteles a kerületi önkormányzat használatába átadni, ha

a) a kerületi önkormányzat a 63. § (3) bekezdése alapján vállalja az intézményhez kapcsolódó nem alapfokú szolgáltatás ellátását;

b) az önkormányzati feladat- és hatáskör gyakorlását a fővárosi önkormányzat a kerületi önkormányzatnak a 63. § (4) bekezdése alapján átadja,

c) az intézményben végzett közszolgáltatás a kerületi önkormányzat kötelező feladata.

(3) A feladatot a fővárosi önkormányzat akkor köteles ismételtten ellátni, ha az átadott vagy az azt helyettesítő - az átadott vagyon eredeti rendeltetési céljának megfelelő - vagyont (vagyonrészt) a kerületi önkormányzat a fővárosi önkormányzat használatába adja.

(4) A 107. § (2) bekezdése alapján a kerületi önkormányzat tulajdonába került kötelező közszolgáltatás céljára szolgáló vagyont (vagyonrészt) a fővárosi önkormányzat részére használatra át kell adni, ha a tulajdonos kerületi önkormányzat a közszolgáltatást nem vállalja vagy nem vállalhatja, vagy ha a közszolgáltatás a fővárosi önkormányzat feladat-, illetve hatáskörébe tartozik.

(5) A tulajdonos kerületi önkormányzat által nem vállalt közszolgáltatás gyakorlásához szükséges vagyon (vagyonrész) esetében a (4) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni, ha a fővárosi önkormányzat a közszolgáltatást el kívánja látni.

68/A. § (1) A 107. § alapján a fővárosi önkormányzatok tulajdonában levő azt a vagyont (vagyonrészt), amely nem a fővárosi önkormányzatok törvényben meghatározott feladat- és hatáskörének gyakorlását, illetve nem a főpolgármester, a polgármester, a főjegyző, a jegyző, a képviselő-testület hivatala ügyintézője számára törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott feladat- és hatáskör gyakorlását szolgálja - ha az más szerv jogszabályban előírt feladatának ellátásához szükséges - miniszter kérelmére a feladatot ellátó szerv használatába kell átadni.

(2) A miniszter a 107. § (2) bekezdésében említett szervek, illetve jogutód szerveik feladatait ellátó centrális alárendeltségű államigazgatási szervek, állami intézmények működéséhez szükséges vagyon (vagyonrész) használatba adását kérheti.

68/B. § (1) A 68. és 68/A. § alapján a tulajdonos önkormányzat térítés nélkül köteles a használati jogot átadni.

(2) A használatra való átadásról vita esetén a fővárosi vagyonátadó bizottság dönt.

(3) A vagyont eredeti rendeltetési céljára kell használatba átadni.

(4) A vagyon eredeti rendeltetési céljának azt a közszolgáltatást kell tekinteni, amelynek ellátásához 1991. július 10-én a vagyon feltételül szolgált.

68/C. § (1) A fővárosi és a fővárosi kerületi önkormányzatokról szóló 1991. évi XXIV. törvény alapján használati jogot szerző önkormányzat a használatba átadott vagyon eredeti rendeltetését a tulajdonos önkormányzat hozzájárulásával változtathatja meg. A hozzájárulás nem tagadható meg, ha a használó önkormányzat a vagyon eredeti rendeltetési céljának megfelelő közszolgáltatást biztosítja.

(2) Az (1) bekezdés rendelkezéseit értelemszerűen alkalmazni kell, ha a vagyont (vagyonrészt) törvény alapján a 68/A. § (2) bekezdésében említett szerv használja.

68/D. § A fővárosban a helyi közutak és műtárgyaik, a terek, parkok tulajdonjogát a fővárosi és a kerületi önkormányzatok egymásra átruházhatják.

VIII. fejezet

A MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT

A megyei önkormányzat feladata és hatásköre

69. § (1) A megyei önkormányzat, területi önkormányzat, köteles ellátni azokat a törvényben előírt feladatokat, amelyek megoldására települési önkormányzat nem kötelezhető. Törvény a megyei önkormányzat kötelező feladatává teheti az olyan körzeti jellegű közszolgáltatás biztosítását, amely a megye egész területére vagy nagy részére kiterjed. Törvény kötelező megyei feladatként írhatja elő az olyan körzeti jellegű közszolgáltatás megszervezését, ahol a szolgáltatást igénybe vevők többsége nem a szolgáltatást nyújtó intézmény székhelye szerinti települési önkormányzat területén lakik.

(2) A körzeti jellegű közszolgáltatást biztosító megyei intézmény székhelye szerinti település önkormányzata - a megyei önkormányzat egyetértésével - az intézmény fenntartását, fejlesztését és irányítását a megyei önkormányzattól átvállalhatja.

(3) A megyei önkormányzat a körzeti közszolgáltatást biztosító megyei intézmény székhelye szerinti települési önkormányzat kérésére az intézmény fenntartását, fejlesztését és irányítását a települési önkormányzatnak - legalább hároméves időtartamra - átadja, ha a megelőző négy év átlagában a településen lakóhellyel rendelkező lakosok közül került ki az intézményi szolgáltatást igénybe vevők többsége.

(4) A közszolgáltatási feladatot ellátó intézmény átadását, átvételét megállapodásba kell foglalni.

(5) A törvényben kötelező megyei feladatként előírt közszolgáltatások körében a települési önkormányzat - saját maga vagy társulásával közösen - önként vállalt önkormányzati feladatként új körzeti intézményt hozhat létre, új körzeti szolgáltatást szervezhet meg.

(6) A (2)-(3) bekezdésben szabályozott esetekben a települési önkormányzat - az átvett vagy átvállalt feladatokkal arányos - bevételi támogatásban részesül. A székhelytelepülés megyei önkormányzattól, illetve az állami költségvetésből átengedett bevételi támogatáson túl nem igényelhet más kiegészítő állami vagy megyei támogatást, és nem utasíthatja el az általa működtetett közszolgáltatás iránt nem helyben jelentkező igények kielégítését.

70. § (1) A megyei önkormányzat kötelező feladatként gondoskodik különösen

a) a középiskolai, szakiskolai és kollégiumi ellátásról, amennyiben azt a külön törvény szerint ellátást biztosító települési önkormányzat nem vállalja; a természet és a társadalom megyében levő kulturális javainak, valamint a történeti iratoknak a gyűjtéséről, őrzéséről, tudományos feldolgozásáról; továbbá a megyei könyvtári szolgáltatásokról, a pedagógiai és közművelődési szakmai tanácsadásról és szolgáltatásokról; a megyei testnevelési-, sportszervezési, valamint a gyermek- és ifjúsági jogok érvényesítésével kapcsolatos feladatokról;

b) az egészségügyi intézményekben tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek oktatásáról, a többi tanulóval együtt nem foglalkoztatható fogyatékos gyermekek oktatásáról, neveléséről, gondozásáról; az alapellátást meghaladó egészségügyi szakellátásról, amennyiben azt a külön törvény szerint ellátásra kötelezett települési önkormányzat nem vállalja, valamint a gyermek- és ifjúságvédelmi szakellátásról; a szakosított szociális szolgáltatások területi összehangolásáról; továbbá gondoskodik egyes, szakosított ellátás körébe tartozó feladatokról;

c) az épített és természeti környezetet védelmével, a térségi területrendezéssel kapcsolatos feladatok összehangolásáról, a megyei idegenforgalmi értékek feltárásáról, a megyei idegenforgalmi célkitűzések meghatározásáról, a teljesítésükben részt vevők tevékenységének összehangolásáról; továbbá közreműködik a térségi foglalkoztatási feladatok és a szakképzés összehangolásában, valamint részt vesz a területi információs rendszer kialakításában.

(2) Ha az (1) bekezdés a)-b) pontjában meghatározott feladatot ellátó megyei intézmény a települési önkormányzat kötelező feladat- és hatáskörébe tartozó, vagy általa önként vállalt közszolgáltatást is biztosít, az intézmény székhelye szerinti települési önkormányzat kezdeményezésére, a megyei önkormányzat az intézmény közös fenntartására, fejlesztésére és irányítására megállapodást köt, vagy társulást hozhat létre.

(3) A területfejlesztési feladatok, illetőleg a kormányzati területi fejlesztési programok összehangolását - a külön törvényben megállapított feladatkörben és szervezetben - a területfejlesztési tanács végzi.

(4) A megyei önkormányzat a törvényi kötelezettségeinek teljesítésén túl szabadon vállalhat olyan közfeladatokat, amelyeket törvény nem utalt más szerv kizárólagos feladat- és hatáskörébe, illetve amelynek gyakorlása nem sérti a megyében levő községek és városok érdekeit.

(5) A megyei önkormányzat biztosítja a nemzeti és etnikai kisebbségek jogainak érvényesítését.

71. § (1) A megyei önkormányzat a saját terve és költségvetése alapján bevételeivel szabadon gazdálkodik, rendelkezik a törvényben meghatározott megyei önkormányzati tulajdonnal és vállalkozási tevékenységet folytathat. Feladatainak eredményesebb ellátása érdekében szabadon társulhat más megye és bármely település önkormányzatával.

(2) A megyei önkormányzat közgyűlése saját feladatkörében rendeletet alkothat, a döntési hatáskörébe tartozó ügyekben megyei népszavazást rendelhet el.

A megyei önkormányzat szervezete

72. § A megyei önkormányzat jogi személy. Feladatait és hatáskörét a közgyűlés látja el. A megyei önkormányzatot a közgyűlés elnöke képviseli.

73. § A megyei közgyűlés elnökét a megyei közgyűlés - saját tagjai sorából - titkos szavazással választja a megbízatásának időtartamára.

74. § (1) A megyei közgyűlés tisztségviselői: az elnök, a saját tagjai közül választott alelnök (alelnökök), akiket a közgyűlés titkos szavazással választ.

(2) A megyei közgyűlés köteles megalakítani a pénzügyi bizottságát. Emellett a megyei közgyűlés meghatározott feladatainak eredményesebb ellátása érdekében - a tanácsnoknak választott megyei képviselők és más megyei képviselők tagsági többségét biztosítva - szabadon alakíthat bizottságokat. A megyei közgyűlés a bizottság további tagjait a szolgáltatást nyújtók és igénybe vevők, valamint a szolgáltatásban más módon érdekeltek képviselőiből választja meg. A bizottság elnöke megyei tanácsnok.

(3) Ha a megyében területi kisebbségi önkormányzat alakul, a megyei közgyűlés köteles megalakítani kisebbségi ügyekkel foglalkozó bizottságát, amelynek munkájában a megyei kisebbségi önkormányzat elnöke állandó tanácskozási joggal vesz részt.

75. § (1) A megyei testületek és tisztségviselők munkáját megyei önkormányzati hivatal segíti, melynek feladata a döntések szakmai előkészítése, valamint a döntések végrehajtásának szervezése és ellenőrzése.

(2) A hivatal vezetőjét: a megyei főjegyzőt a megyei közgyűlés nevezi ki határozatlan időre.

(3) A megyei közgyűlés meghatározza a hivatal belső szervezetét és működésének szabályait, biztosítja a hivatal működésének dologi feltételeit.

76. § A megyei önkormányzat szervezetére és működésére a 69-75. §-ban nem szabályozott kérdésekben a települési önkormányzatokra előírtakat megfelelően alkalmazni kell.

IX. fejezet

AZ ÖNKORMÁNYZATOK GAZDASÁGI ALAPJAI

77. § (1) Az önkormányzat közszolgáltatásokat nyújt. Saját tulajdonnal rendelkezik és költségvetési bevételeivel, kiadásával önállóan gazdálkodik.

(2) Az önkormányzatok költségvetése az államháztartás része, ahhoz teljes pénzforgalmával kapcsolódik. Az önkormányzati költségvetés az állami költségvetéstől elkülönül, ahhoz az állami támogatásokkal és más költségvetési kapcsolatokkal kötődik.

Az önkormányzat vagyona

78. § (1) A helyi önkormányzat vagyona a tulajdonából és a helyi önkormányzatot megillető vagyoni értékű jogokból áll, amelyek az önkormányzati célok megvalósítását szolgálják.

(2) Az önkormányzati vagyon külön része a törzsvagyon, amelyet a többi vagyontárgytól elkülönítve kell nyilvántartani. Az éves zárszámadáshoz a vagyonállapotról - külön jogszabályban meghatározott - vagyonkimutatást kell készíteni.

79. § (1) Törzsvagyonnak az az önkormányzati tulajdon nyilvánítható, amely közvetlenül kötelező önkormányzati feladat- és hatáskör ellátását vagy a közhatalom gyakorlását szolgálja.

(2) A törzsvagyon körébe tartozó tulajdon vagy forgalomképtelen, vagy korlátozottan forgalomképes:

a) forgalomképtelenek a helyi közutak és műtárgyaik, a terek, parkok - a 68/D. §-ban foglalt kivétellel - és minden más ingatlan és ingó dolog, amelyet törvény vagy a helyi önkormányzat forgalomképtelennek nyilvánít;

b) korlátozottan forgalomképesek a közművek, intézmények és középületek, továbbá a helyi önkormányzat által meghatározott ingatlanok és ingók. A törzsvagyon korlátozottan forgalomképes tárgyairól törvény vagy a helyi önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint lehet rendelkezni.

80. § (1) A helyi önkormányzatot - e törvényben meghatározott eltérésekkel - megilletik mindazok a jogok és terhelik mindazok a kötelezettségek, amelyek a tulajdonost megilletik, illetőleg terhelik. A tulajdonost megillető jogok gyakorlásáról a képviselő-testület rendelkezik.

(2) A helyi önkormányzat meghatározott vagyontárgy vagy vagyonrész elidegenítését, megterhelését, vállalkozásba való bevitelét, illetőleg más célú hasznosítását önkormányzati rendeletben helyi népszavazáshoz kötheti.

(3) A helyi önkormányzat vállalkozása a kötelező feladatainak ellátását nem veszélyeztetheti. Az önkormányzat olyan vállalkozásban vehet részt, amelyben felelőssége nem haladja meg vagyoni hozzájárulásának mértékét.

(4) Az önkormányzat többségi befolyása alatt álló vállalkozásra - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 95/A. §-ában foglalt rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell.

(5) Amennyiben törvény másképp nem rendelkezik, a helyi önkormányzat társulásba bevitt vagyonát a társuló helyi önkormányzat vagyonaként kell nyilvántartani, a vagyonszaporulat a társult helyi önkormányzatok közös vagyona, és arra a Polgári Törvénykönyv közös tulajdonra vonatkozó szabályait kell alkalmazni.

80/A. § (1) A képviselő-testület a helyi önkormányzat tulajdonában lévő korlátozottan forgalomképes és forgalomképes vagyonának rendeletében meghatározott körére az önkormányzati közfeladat átadásához kapcsolódva vagyonkezelői jogot létesíthet. Vagyonkezelői jog nem létesíthető önkormányzati lakóépületre és vegyes rendeltetésű épületre, illetve társasházban lévő önkormányzati lakásra és nem lakás céljára szolgáló helyiségre.

(2) A képviselő-testület a vagyonkezelői jogot vagyonkezelési szerződéssel ruházhatja át jogi személyre, illetőleg jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetre (a továbbiakban együtt: vagyonkezelő). A képviselő-testület hatásköréből nem ruházható át a vagyonkezelési szerződés megkötéséről, tartalmának meghatározásáról hozandó döntés.

(3) A vagyonkezelői jog átadása nem érinti az önkormányzati közfeladatok ellátásának kötelezettségét. A vagyonkezelői jog átadása az önkormányzati feladatellátás feltételeinek hatékony biztosítása, a vagyon állagának és értékének megőrzése, védelme, továbbá értékének növelése érdekében történhet.

(4) A vagyongazdálkodási jogot az önkormányzati közfeladat átadásához kapcsolódva a közfeladatot szabályozó külön törvényben meghatározott feltételek és eljárási rend, pályázati rend szerint, ilyen hiányában - az (5) bekezdés szerinti kijelölés esetét kivéve - az államháztartásról szóló törvényben (a továbbiakban: Áht.) szabályozott nyilvános pályázat útján ellenérték fejében lehet megszerezni, és gyakorolni. A pályázat kiírása előtt az önkormányzat köteles vagyoneértékelést végeztetni. A vagyongazdálkodási jogot valós értéken - a közfeladat ellátásának garanciáit is figyelembe véve - a legelőnyösebb ajánlattevő részére lehet átruházni.

(5) Az önkormányzat korlátozottan forgalomképes és forgalomképes vagyonának vagyongazdálkodási jogát kijelöléssel szerezhetheti meg az önkormányzati közfeladatot átvállaló

a) más helyi önkormányzat, a helyi önkormányzatok társulása,

b) az önkormányzat vagy több önkormányzat, illetve kisebbségi önkormányzat többségi tulajdonában lévő gazdasági társaság és közhasznú társaság, illetőleg állam és önkormányzat közös alapításában működő gazdasági társaság vagy az állam többségi részesedésével létrehozott gazdasági társaság, közhasznú társaság, ha ezek a szervezetek a közfeladat ellátását az önkormányzat számára nem üzletszerű vállalkozási tevékenységként végzik, azzal a feltétellel, hogy az állami vagy az önkormányzati többségi tulajdon a vagyongazdálkodási szerződés megszűnéséig fennáll.

(6) A vagyongazdálkodási jog kijelöléssel kizárólag ingyenesen szerezhető meg.

(7) Az önkormányzati tulajdonban lévő védett természeti területek és értékek, az erdők, véderdők, a műemlékingatlanok, védetté nyilvánított kulturális javak, valamint történeti (régészeti) emlékek tekintetében az illetékes miniszter, a védművek és védelmi létesítmények esetében az illetékes szerv hozzájárulása szükséges a vagyongazdálkodási jog átruházásához.

(8) A vagyongazdálkodást - ha jogszabály másként nem rendelkezik - megilletik a tulajdonos jogai, és terhelik a tulajdonos kötelezettségei - ideértve a számvitelről szóló törvény szerinti könyvvizelési és beszámolóalkészítési kötelezettséget is - azzal, hogy a vagyont nem idegenítheti el, továbbá nem terhelheti meg, és a vagyongazdálkodási jogot harmadik személyre nem ruházhatja át.

80/B. § A vagyongazdálkodási jog megszerzésére, megszűnésére, a vagyongazdálkodási szerződés tartalmára, a vagyongazdálkodási jogaira és kötelezettségeire, a vagyongazdálkodó feletti tulajdonosi ellenőrzésre az e törvényben és az Áht.-ban foglaltakat kell alkalmazni. E törvényekben nem szabályozott egyéb kérdésekben a Ptk. szabályait kell alkalmazni. A vagyongazdálkodási jog megszerzésének, gyakorlásának és a vagyongazdálkodás ellenőrzésének részletes szabályait a helyi önkormányzat rendeletében szabályozza.

Az önkormányzat bevételei

81. § (1) Az önkormányzat a helyi lakosság szükségleteiből és a jogszabályokból adódó feladatait saját költségvetési szerv útján, más gazdálkodó szervezet támogatásával, szolgáltatások vásárlásával, illetve egyéb módon látja el. Az önkormányzat feladataihoz igazodóan választja meg a gazdálkodás formáit és a pénzügyi előírások keretei között önállóan alakítja ki az érdekeltségi szabályokat.

(2) Az önkormányzat a feladatai ellátásának feltételeit saját bevételekből, átengedett központi adókból, más gazdálkodó szervektől átvett bevételekből, központi költségvetési normatív hozzájárulásokból, valamint támogatásokból teremti meg.

82. § (1) Saját bevételek:

a) törvényben rögzített módon a települési önkormányzatok által megállapított és kivetett helyi adók;

b) saját tevékenységből, vállalkozásból és az önkormányzati vagyon hozadékából származó nyereség, osztalék kamat és bérleti díj;

c) illetékek a külön törvényben meghatározottak szerint;

d) átvett pénzeszközök;

e) az önkormányzat területén kiszabott és onnan befolyt környezetvédelmi és műemlékvédelmi bírság külön jogszabályban megállapított hányada;

f) az önkormányzatot megillető vadászati jog hasznóbérbe adásából származó bevétel;

g) a helyi önkormányzat egyéb bevételei.

(2) Saját bevételnek minősül a tanácsok által alapított és a tanácsok felügyelete alatt állt, nem közüzemi vállalatoknak az Állami Vagyonügynökség által történt értékesítéséből származó összeg külön törvényben meghatározott része.

83. § Az Országgyűlés által külön törvényben átengedett központi adók:

a) a magánszemélyek jövedelemadójának meghatározott része,

b) az egyéb megosztott adók.

84. § (1) Az Országgyűlés normatív költségvetési hozzájárulást állapít meg a települések lakosságszámával, egyes korcsoportokkal, intézményi ellátottakkal arányosan és egyéb mutatók alapján.

(2) A központi költségvetésben meghatározott összeg felhasználásra vonatkozó kötöttség nélkül - az önkormányzatnál felmerülő személyi jellegű juttatásokat és egyéb kifizetéseket terhelő levonások, járulékok teljesítését és elszámolását követően -, közvetlenül megilleti a helyi önkormányzatokat, illetőleg a törvény által meghatározott körben a feladatot ellátó önkormányzatot.

85. § (1) Az Országgyűlés meghatározza a társadalmilag kiemelt célokat. A célonkénti támogatások mértékét és feltételeit törvény tartalmazza.

(2) A helyi önkormányzatok egyedileg és közösen is igényelhetnek céltámogatást. A feltételeknek megfelelő önkormányzat a céltámogatásra jogosult.

(3) A céltámogatás kizárólag az adott célra használható fel.

86. § (1) Az Országgyűlés egyes nagy költségigényű beruházási feladatok megvalósítására meghatározott helyi önkormányzatoknak címzett támogatást nyújthat.

(2) A címzett támogatás kizárólag a meghatározott célra fordítható.

87. § (1) Önállósága és működőképessége védelme érdekében kiegészítő állami támogatás illeti meg az önhibáján kívül hátrányos helyzetben levő települési önkormányzatot. A támogatás feltételéről és mértékéről az Országgyűlés az állami költségvetési törvényben dönt.

(2) Új önkormányzati feladat megállapítása esetén az Országgyűlés egyidejűleg biztosítja az ellátáshoz szükséges pénzügyi fedezetet.

(3) A 84. §-ban megjelölt állami támogatások összege a költségvetési év során nem mérsékelhető.

Az önkormányzat gazdálkodása

88. § (1) A helyi önkormányzat:

a) közalapítványt hozhat létre, és közérdekű kötelezettségvállalást tehet; az általa alapított közalapítvány alapítói jogainak gyakorlását csak a 9. § (3) bekezdésében meghatározott személyre, szervezetre, testületre ruházhatja át;

b) hitelt vehet fel és kötvényt bocsáthat ki; ennek fedezetéül az önkormányzati törzsvagyron és - a likvid hitel kivételével - a normatív állami hozzájárulás, az állami támogatás, a személyi jövedelemadó, valamint az államháztartáson belülről működési célra átvett bevételei nem használhatók fel;

c) dönt a célhoz nem kötött forrásai betétként történő elhelyezéséről, az állami hozzájárulás kivételével;

d) dönt egyéb banki szolgáltatások igénybevételéről.

(2) A helyi önkormányzat adósságot keletkeztető éves kötelezettségvállalásának (hitelfelvételének és járulékainak, valamint kötvénykibocsátásának, garancia- és kezességvállalásának, lízingjének) felső határa a korrigált saját bevétel.

(3) E § alkalmazásában

a) korrigált saját bevétel: a rövid lejáratú kötelezettségek (tőke- és kamattörlesztés, lízingdíj) adott évre eső részével csökkentett saját bevétel éves előirányzatának 70%-a, és a megszűnt víziközmű-társulattól átvett, még meg nem fizetett érdekeltségi hozzájárulások beszédéséből származó bevétel,

b) saját bevétel: a helyi adók, a helyi önkormányzat illetékbevétele, a települési önkormányzat által beszédett gépjárműadó, a kamatbevétel, a külön törvények szerint az önkormányzatot megillető bírság, az osztalékbevétel, azon önkormányzati vagyon bérbeadásából, haszonbérbeadásából, üzemeltetéséből, koncessziós díjából származó bevétel, amely ugyanazon vagyontárgyra vonatkozó felhalmozási, felújítási célú felhasználására az önkormányzat kötelezettséget vállalt, valamint az önkormányzat egyéb sajátos bevételei,

c) rövid lejáratú kötelezettség: az egy évet meg nem haladó lejáratra kapott kölcsön, hitel és kamata (ide nem értve a likvid hitelt és kamatát), továbbá a több év alatt törlesztendő kötelezettség adott évben esedékes összege (a hosszú lejáratú hitel, kölcsön adott évre jutó törlesztő részlete és járulékai; a kötvénykibocsátás utáni tőketörlesztés és kamat; a lízingdíj; garancia és kezességvállalásból eredő éves kötelezettség; valamint a több éven keresztül fizetési kötelezettségként jelentkező váltótartozások és a szállítókkal szembeni tartozás több év alatt részletekben fizetendő összegének adott évre jutó törlesztő részlete), ide nem értve a kormány kezességvállalásával biztosított kötelezettségeket és az európai uniós fejlesztési támogatások megelőlegezését szolgáló hiteleket,

d) likvid hitel: az éven belül felvett és visszafizetett, a közszolgáltatási és államigazgatási feladatok folyamatos működtetéséhez felvett hitel.

(4) A likvid hitel nem esik az e §-ban foglaltak szerinti korlátozás alá.

89. § (1) A helyi önkormányzat az intézményét támogatásban részesíti. Nem vonhatja el és a támogatásba nem számíthatja be az intézménynek a kötelező térítési díjon kívüli bevételeit.

(2) Az intézmény a támogatást és saját bevételeit önállóan használja fel, a használatában levő ingatlanokat és ingókat - az alapfeladata sérelme nélkül - bevételei növelésére fordíthatja.

(3) A helyi önkormányzat a más által fenntartott intézmények működéséhez támogatást nyújthat.

90. § (1) A helyi önkormányzat gazdálkodásának biztonságáért a képviselő-testület, a gazdálkodás szabályszerűségéért a polgármester felelős.

(2) A veszteséges gazdálkodás következményei az önkormányzatot terhelik, kötelezettségeiért az állami költségvetés nem tartozik felelősséggel.

(3) A helyi önkormányzat adósságrendezési eljárásáról külön törvény rendelkezik.

(4) A fizetőképesség helyreállítása érdekében az önkormányzat köteles felfüggeszteni - a hatósági és az alapvető lakossági szolgáltatások kivételével - a feladatok finanszírozását.

Tervezés, számvitel, információ

91. § (1) Az önkormányzat meghatározza gazdasági programját és költségvetését.

(2) A költségvetés összeállításának részletes szabályait az államháztartásról szóló törvény, a finanszírozás rendjét és az állami hozzájárulás mértékét az állami költségvetési törvény határozza meg.

(3) Az állami költségvetési tervezés önkormányzatokat érintő feladatait az államháztartásért felelős miniszter és a helyi önkormányzatokért felelős miniszter végzi.

(4) Az országgyűlési költségvetési döntéseket az önkormányzati érdekszövetségekkel lefolytatott egyeztetés után, a véleményük figyelembevételével kell meghozni.

(5) Az önkormányzat a költségvetési, a költségvetés teljesítési és szakmai tevékenységének bemutatására, értékelésére vonatkozó adatainak külön jogszabályban meghatározott körét legalább évente a helyben szokásos módon közzéteszi.

(6) A gazdasági program a képviselő-testület megbízatásának időtartamára, vagy azt meghaladó időszakokra szól. A gazdasági program az önkormányzat(ok) részére helyi szinten meghatározza mindazon célkitűzéseket, feladatokat, amelyek a költségvetési lehetőségekkel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti, gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével - a kistérségi területfejlesztési koncepcióhoz illeszkedve - az önkormányzat(ok) által nyújtandó kötelező és önként vállalt feladatok biztosítását, fejlesztését szolgálják. A gazdasági program tartalmazza különösen: a fejlesztési elképzeléseket, a munkahelyteremtés feltételeinek elősegítését, a településfejlesztési politika, az adó politika célkitűzéseit, az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó megoldásokat, továbbá városok esetében a befektetéstámogatási politika, városüzemeltetési politika célkitűzéseit.

(7) A gazdasági programot a képviselő-testület az alakuló ülést követő hat hónapon belül fogadja el, ha az egy választási ciklus idejére szól. Ha a meglévő gazdasági program az előző ciklusidőn túlnyúló, úgy azt az újonnan megválasztott képviselő-testület az alakuló ülést követő hat hónapon belül köteles felülvizsgálni, és legalább a ciklusidő végéig kiegészíteni vagy módosítani.

Ellenőrzés

92. § (1) A helyi önkormányzat gazdálkodását (ideértve az Európai Unió által nyújtott és egyéb nemzetközi támogatások, valamint az ehhez kapcsolódó költségvetési támogatások felhasználását is) az Állami Számvevőszék ellenőrzi.

(2) A helyi önkormányzatnak nyújtott európai uniós és az ahhoz kapcsolódó költségvetési támogatások felhasználását az Európai Számvevőszék és az Európai Bizottság illetékes szervezetei, a kormány által kijelölt szerv, a fejezetek ellenőrzési szervezetei, a kincstár, illetve az európai uniós támogatások irányító hatóságai és a kifizető hatóság képviselői is ellenőrizhetik.

(3) A helyi önkormányzat belső pénzügyi ellenőrzését a külön jogszabályok szerinti folyamatba épített, előzetes és utólagos vezetői ellenőrzés (pénzügyi irányítás és ellenőrzés) és belső ellenőrzés útján biztosítja.

(4) A jegyző köteles olyan pénzügyi irányítási és ellenőrzési rendszert működtetni, mely biztosítja a helyi önkormányzat rendelkezésére álló források szabályszerű, szabályozott, gazdaságos, hatékony és eredményes felhasználását.

(5) A jegyző köteles gondoskodni a belső ellenőrzés működtetéséről az államháztartásért felelős miniszter által közzétett módszertani útmutatók és a nemzetközi belső ellenőrzési standardok figyelembevételével. A helyi önkormányzat belső ellenőrzése keretében gondoskodni kell a felügyelt költségvetési szervek ellenőrzéséről is.

(6) A helyi önkormányzatra vonatkozó éves belső ellenőrzési tervet a képviselő-testület az előző év november 15-ig hagyja jóvá.

(7) A fővárosi és a fővárosi kerületi önkormányzatnál, a megyei önkormányzatnál, a megyei jogú városi önkormányzatnál kötelező belső ellenőrzési egység létrehozása, kivéve, ha társulás keretében látja el a belső ellenőrzést.

(8) A (7) bekezdés hatálya alá nem tartozó helyi önkormányzatnál a képviselő-testület döntése alapján a belső ellenőrzést elláthatja

- a) a képviselő-testület hivatala,
- b) az önkormányzattal szerződéses jogviszonyban álló személy vagy szervezet,
- c) a helyi önkormányzatok társulása.

(9) A belső ellenőrzést végző személy vagy szervezet a jogszabályoknak és belső szabályzatoknak való megfelelést, valamint gazdaságosságot, hatékonyságot és eredményességet vizsgálva megállapításokat és ajánlásokat fogalmaz meg a jegyző és a polgármester részére, melyeket a polgármester indokolt esetben a képviselő-testület soron következő ülésére terjeszt elő.

(10) A polgármester a tárgyévve vonatkozó - külön jogszabályban meghatározott - éves ellenőrzési jelentést, valamint az önkormányzat felügyelete alá tartozó költségvetési szervek éves ellenőrzési jelentései alapján készített éves összefoglaló ellenőrzési jelentést - a tárgyévet követően, a zárszámadási rendeltetéssel egyidejűleg - a képviselő-testület elé terjeszti.

(11) A helyi önkormányzat belső ellenőrzését ellátó személy vagy szervezet

a) ellenőrzést végez a képviselő-testület hivatalánál és az önkormányzat működésével kapcsolatos feladatokra vonatkozóan,

b) ellenőrzést végezhet a helyi önkormányzat felügyelete alá tartozó költségvetési szerveknél, a helyi önkormányzat többségi irányítást biztosító befolyása alatt működő gazdasági társaságoknál, közhasznú társaságoknál, a vagyionkezelőknél, valamint a helyi önkormányzat költségvetéséből céljelleggel juttatott támogatások felhasználásával kapcsolatosan a kedvezményezett szervezeteknél is.

(12) A helyi önkormányzat és költségvetési szervei belső ellenőrzésére vonatkozó részletes szabályokat külön jogszabály tartalmazza.

(13) A pénzügyi bizottság - egyebek között - az önkormányzatnál és intézményeinél:

- a) véleményezi az éves költségvetési javaslatot és a végrehajtásáról szóló féléves, éves beszámoló tervezeteit;
- b) figyelemmel kíséri a költségvetési bevételek alakulását, különös tekintettel a saját bevételekre, a vagyionváltozás (vagyionnövekedés, -csökkenés) alakulását, értékeli az azt előidéző okokat;
- c) vizsgálja a hitelfelvétel indokait és gazdasági megalapozottságát, ellenőrizheti a pénzkezelési szabályzat megtartását, a bizonylati rend és a bizonylati fegyelem érvényesítését.

(14) A pénzügyi bizottság vizsgálati megállapításait a képviselő-testülettel haladéktalanul közli. Ha a képviselő-testület a vizsgálati megállapításokkal nem ért egyet, a vizsgálati jegyzőkönyvet az észrevételeivel együtt megküldi az Állami Számvevőszéknek.

92/A. § (1) A megyei, a megyei jogú városi, a fővárosi és a fővárosi kerületi önkormányzat képviselő-testülete köteles könyvvizsgálót megbízni, továbbá az államháztartásért felelős miniszter és a helyi önkormányzatokért felelős miniszter által meghatározott egyszerűsített tartalmú - a helyi önkormányzat és intézményei adatait összevontan tartalmazó - éves pénzforgalmi jelentését, könyvviteli mérlegét, továbbá pénzmaradvány- és eredménykimutatását a Belügyi Közlönyben és a Cégközlönyben közzétenni. A képviselő-testület e rendelkezés hatálybalépésétől számított 60 napon belül köteles - szakmai szempontok szerint - a pályázatot kiírni, azt elbírálni és a polgármester a könyvvizsgáló számára a megbízást kiadni.

(2) A helyi önkormányzat, ha az előző évben a teljesített kiadásainak összege meghaladta a 300 millió forintot és hitelállománnyal rendelkezik vagy hitelt vesz fel, köteles az (1) bekezdésben foglaltakat a hitelfelvétel évétől a hiteltörlesztés utolsó évéig bezárólag évente könyvvizsgálóval felülvizsgáltatni és közzétenni.

92/B. § (1) A könyvvizsgálattal, a költségvetési beszámoló felülvizsgálatával a Magyar Könyvvizsgálói Kamara által vezetett könyvvizsgálói névjegyzékben szereplő „költségvetési” minősítésű könyvvizsgáló bízható meg.

(2) Nem lehet könyvvizsgáló a helyi önkormányzat polgármestere, képviselő-testületének tagja, költségvetési szervének dolgozója és ezek közeli hozzátartozója [Ptk. 685. § b) pont], e minősége fennállása alatt, illetve annak megszűnésétől számított három évig.

(3) A könyvvizsgálói feladatot ilyen tevékenység folytatására jogosult, a Magyar Könyvvizsgálói Kamara által a társaságokról vezetett névjegyzékben szereplő szervezet is elláthatja. A könyvvizsgálói szervezet megbízásakor a könyvvizsgálatot elvégző természetes személyt (bejegyzett könyvvizsgálót) is meg kell nevezni. Ebben az esetben az (1) és (2) bekezdésekben meghatározott előírások a bejegyzett természetes személyre (bejegyzett könyvvizsgálóra) vonatkoznak.

92/C. § (1) A könyvvizsgáló betekinthez a helyi önkormányzat könyveibe, a polgármestertől és az önkormányzat költségvetési szerveinek dolgozóitól felvilágosítást kérhet. Feladata különösen a helyi önkormányzat befektetett

eszközeinek, készletállományának, pénzeszközeinek, követeléseinek és kötelezettségeinek, pénzmaradványának és eredményének vizsgálata. A könyvvizsgáló tanácskozási joggal vehet részt a képviselő-testület nyilvános és zárt ülésén. A könyvvizsgálót a véleményezési körébe tartozó témákban a képviselő-testület ülésére a polgármester köteles meghívni.

(2) A 92/A. § (1) bekezdésében foglalt helyi önkormányzatok körében a könyvvizsgáló köteles megvizsgálni a képviselő-testület elé terjesztett költségvetési és zárszámadási rendeletervezeteket abból a szempontból, hogy azok valós adatokat tartalmaznak-e, illetve megfelelnek-e a jogszabályok előírásainak, továbbá a pénzügyi helyzetet elemezni, különösen az adósságot keletkeztető kötelezettségvállalások tekintetében.

(3) A képviselő-testület a könyvvizsgálóval kötött külön szerződésben más - gazdasági kihatású - előterjesztés könyvvizsgálói véleményezését is kérheti.

(4) A könyvvizsgáló véleményéről írásban köteles tájékoztatni a képviselő-testületet.

(5) A könyvvizsgáló véleményezés körébe tartozó előterjesztésről a könyvvizsgáló írásos véleménye nélkül érvényes döntés nem hozható.

(6) Ha a könyvvizsgáló tudomást szerez az önkormányzat vagyonának várható jelentős csökkenéséről és más olyan tényről, amely önkormányzati tisztségviselő törvényben meghatározott felelősségre vonását vonhatja maga után, köteles a képviselő-testület összehívását kérni a polgármestertől. Ha a polgármester a képviselő-testület ülését nem hívja össze, a könyvvizsgáló kezdeményezésére a közigazgatási hivatal az ülést összehívja. Ha a képviselő-testület a szükséges döntéseket nem hozza meg, a könyvvizsgáló erről a közigazgatási hivatalt értesíti.

92/D. § (1) Ha a könyvvizsgáló a 92/A. § (1)-(2) bekezdésében, illetve a 92/C. § (2)-(3) bekezdésében meghatározott feladatát a megbízási szerződésben rögzített határidőre előreláthatólag nem tudja teljesíteni, köteles ezt a határidő lejártá előtt legalább 30 nappal - illetve, ha az akadályozó körülmény később keletkezett, akkor ennek bekövetkeztétől számított 3 munkanapon belül - a helyi önkormányzatnak írásban bejelenteni. Ezt követően a helyi önkormányzat képviselő-testülete - a körülményeket mérlegelve - vagy határidőt szab az utólagos teljesítésre, vagy haladéktalanul - pályázati eljárás nélkül - új könyvvizsgálót bíz meg.

(2) Ha a könyvvizsgáló a bejelentési kötelezettségének nem tesz eleget, és feladatát a szerződésben rögzített határidőben nem teljesíti, a helyi önkormányzat képviselő-testülete a határidő lejártakor - a mulasztó könyvvizsgáló költségére - az (1) bekezdésben foglaltak szerint jár el. Ezzel egyidejűleg a bejelentési kötelezettségét, illetőleg a szerződés teljesítését menthető ok nélkül elmulasztó könyvvizsgálóval szemben

a) az ebből eredő kártérítési igényét érvényesíti a polgári jogi felelősség általános szabályai szerint, és

b) a 92/B. § (1) bekezdésében foglalt könyvvizsgálói névjegyzékből a „költségvetési” minősítésének törlését kezdeményezi.

(3) Ha a helyi önkormányzat az (1)-(2) bekezdésben foglalt kötelezettségének eleget tesz, az esetleges késedelem miatt vele szemben nem alkalmazhatók a költségvetési törvényben meghatározott normatív állami hozzájárulás finanszírozása feltételeinek elmulasztásához kapcsolódó jogkövetkezmények.

X. fejezet

A HELYI ÖNKORMÁNYZATOK ÉS A KÖZPONTI ÁLLAMI SZERVEK, AZ ÖNKORMÁNYZATI JOGOK VÉDELME

A központi állami szerveknek a helyi önkormányzatokkal kapcsolatos feladata és hatásköre

93. § (1) Az Országgyűlés törvényben szabályozza:

a) a helyi önkormányzatok jogállását, kizárólagos feladat- és hatáskörét, a kötelezően ellátandó feladatait, kötelező szervtípusait, működésének garanciáit, anyagi eszközeit és gazdálkodásának alapvető szabályait;

b) a helyi önkormányzati képviselők jogállását, megválasztásuk rendjét, jogait és kötelezettségeit.

(2) Az Országgyűlés a Kormánynak - az Alkotmánybíróság véleményének kikérése után előterjesztett - javaslatára felosztatja azt a helyi képviselő-testületet, amelynek működése az Alkotmánnyal ellentétes [Alkotmány 19. § (3) bek. 1. pont]. Ha az Országgyűlés az önkormányzati képviselő-testületet felosztatja, egyidejűleg három hónapon belüli időpontra kitűzi az időközi választást.

(3) Az Országgyűlés a felosztatásról a soron következő ülésén határoz. E napirend tárgyalására meg kell hívni az érintett önkormányzat polgármesterét. A polgármester jogosult a felosztatásra vonatkozó javaslattal kapcsolatban a képviselő-testület állásponjtját a határozathozatal előtt ismertetni.

(4) Az Országgyűlés dönt az állam területi tagozódásáról, továbbá - az érintett önkormányzatok véleményének kikérése után - a megyék összevonásáról, szétválasztásáról, határainak megváltoztatásáról, elnevezéséről és székhelyéről, a megyei jogú várossá nyilvánításról, valamint a fővárosi kerületek kialakításáról.

94. § A köztársasági elnök:

a)

b) az érintett önkormányzatok kezdeményezésére dönt a városi cím adományozásáról, továbbá a község alakításáról, egyesítéséről, a községegyesítés megszüntetéséről, a város, község elnevezéséről;

c)

d) köztársasági biztost nevez ki meghatározott önkormányzati, továbbá az államigazgatási feladatok ellátásának irányítására - az új képviselő-testület megválasztásáig terjedő időre -, ha az Országgyűlés a helyi képviselő-testületet feloszlattja.

95. § A Kormány:

a) a helyi önkormányzatokért felelős miniszter közreműködésével, a közigazgatási hivatal útján biztosítja a helyi önkormányzatok törvényességi ellenőrzését;

b) javaslatot terjeszt az Országgyűléshez az Alkotmánnyal ellentétesen működő helyi képviselő-testület feloszlatására;

c) rendeletben határozza meg a helyi közszolgálat képesítési előírásait;

d) irányítja az államigazgatási feladatok ellátását és gondoskodik végrehajtásuk feltételeiről;

e) dönt az államigazgatási szerv és a helyi önkormányzat között keletkező - jogilag szabályozott más eljárás keretébe nem tartozó - vitában.

96. § A helyi önkormányzatokért felelős miniszter:

a) előkészíti az Országgyűlés és a köztársasági elnök hatáskörébe tartozó területszervezési döntéseket;

b) kezdeményezi a Kormánytól az Alkotmánnyal ellentétesen működő helyi képviselő-testület feloszlatására vonatkozó országgyűlési előterjesztés benyújtását;

c) közreműködik a helyi önkormányzatok feladatát és hatáskörét, a polgármester, a főpolgármester, a közigazgatási hivatal tevékenységét érintő jogszabályok, állami irányítás egyéb jogi eszközei és egyedi állami döntések tervezeteinek előkészítésében;

d) összehangolja a helyi önkormányzatok működésével összefüggő településfejlesztés, valamint a megyei önkormányzatok működésével összefüggő fejlesztés, tervezés és gazdálkodás kormányzati feladatait;

e)

97. § A miniszter:

a) rendeletben határozza meg a polgármester, a főpolgármester, a megyei közgyűlés elnöke, a jegyző, a főjegyző, a közigazgatási hivatal államigazgatási feladatai ellátásának szakmai szabályait, és ellenőrzi azok érvényesülését;

b) rendeletben szabályozza a helyi önkormányzatok által fenntartott intézmények működésének szakmai követelményeit, az intézmények dolgozóinak képesítési előírásait, ellenőrzi az előírások érvényesülését;

c) az a) és b) pontban említett ellenőrzés eredményéről tájékoztatja a helyi önkormányzatot, javaslatot tesz a hiányosságok megszüntetésére, kezdeményezheti, hogy a képviselő-testület tárgyalja meg az ellenőrzés tapasztalatait, törvénysértés esetén tájékoztatja a törvényességi ellenőrzést ellátó szervet;

d) tájékoztatja a helyi önkormányzatot a központi ágazatpolitikai célokról, a szabályozási eszközökről, és biztosítja számukra az ágazati feladatok ellátásához szükséges információt;

e) a helyi önkormányzatoktól - ágazati feladatai körében - adatokat és tájékoztatást kérhet, amelyet az önkormányzat köteles teljesíteni;

f) az állami költségvetésről szóló törvényben meghatározott címen és feltételekkel a helyi önkormányzat részére pénzügyi támogatást nyújthat.

A közigazgatási hivatal

98. § (1) A közigazgatási hivatal államigazgatási feladatokat ellátó költségvetési szerv. A közigazgatási hivatal működésének költségeit az Országgyűlés a költségvetési törvény „helyi önkormányzatokért felelős miniszter” fejezetében, elkülönítetten biztosítja.

(2) A közigazgatási hivatal

a) ellátja a helyi önkormányzatok törvényességi ellenőrzését, a mérlegeléssel hozott önkormányzati döntésnek kizárólag a jogszerűségét vizsgálhatja;

b)

c) ellátja a törvényben megállapított, továbbá a Kormány által hatáskörébe utalt államigazgatási feladatokat, hatásköröket, hatósági jogköröket;

d)

e) a törvényességi ellenőrzés során szerzett tapasztalatai alapján az önkormányzat gazdálkodását érintő vizsgálat lefolytatását kezdeményezheti az Állami Számvevőszéknél;

f) összehívja a képviselő-testület ülését, ha a 12. § (1) bekezdése szerint tett indítványnak a polgármester tizenöt napon belül nem tesz eleget;

g) a feladat- és hatáskörébe tartozó ügyben az önkormányzat kérésére szakmai segítséget nyújt.

(3) A közigazgatási hivatal törvényességi ellenőrzési jogkörében vizsgálja, hogy a helyi önkormányzat

a) szervezete, működése, döntéshozatali eljárása,

b) döntései (rendelete, határozata),

c) bizottsága, részönkormányzata, polgármestere, főpolgármestere, megyei közgyűlés elnöke, társulása által hozott önkormányzati határozat megfelel-e a jogszabályoknak.

(4) Nem terjed ki a közigazgatási hivatal törvényességi ellenőrzési jogköre - az (5) bekezdésben foglalt kivétellel - azokra a helyi önkormányzat, illetve szervei által hozott határozatokra, amelyek alapján

a) munkaubiztonsági vitának, illetve közszolgálati jogviszonyból származó vitának,

b) külön jogszabályban meghatározott bírósági vagy közigazgatási hatósági eljárásnak van helye.

(5) A közigazgatási hivatal törvényességi ellenőrzési jogköre kiterjed a (4) bekezdésben felsorolt határozatokra is a (3) bekezdés a) pontjában meghatározott körben, továbbá a (4) bekezdés a) pontja esetében, ha a határozat a munkavállaló javára történő jogszabálysértést tartalmaz.

99. § (1) A közigazgatási hivatal a törvényességi ellenőrzés körében - határidő tűzésével - felhívja az érintettet a törvényt sértés megszüntetésére. Az érintett a felhívásban foglaltakat köteles megvizsgálni és a megadott határidőn belül az annak alapján tett intézkedésről vagy egyet nem értéséről a közigazgatási hivatalt tájékoztatni.

(2) Ha a megadott határidőn belül intézkedés nem történt, a közigazgatási hivatal kezdeményezheti:

a) az Alkotmánybíróságnál a törvényt sértő önkormányzati rendelet felülvizsgálatát és megsemmisítését;

b) a törvényt sértő határozat bírósági felülvizsgálatát;

c) a képviselő-testület összehívását a törvényt sértés megszüntetésére, a képviselő-testület tisztségviselője felelősségének megállapítását.

(3) A jogszabálysértés megszüntetésére a pert a helyi önkormányzat, illetve a polgármester ellen a megadott határidő lejártától számított harminc napon belül lehet megindítani. A kereset benyújtásának a döntés végrehajtására halasztó hatálya nincs, de a végrehajtás felfüggesztését a bíróságtól lehet kérni. Ha a jogszabálysértő döntés végrehajtása a közérdek súlyos sérelmével vagy elháríthatatlan kárral járna, a végrehajtás felfüggesztését - az érintett egyidejű értesítésével - kérni kell a bíróságtól.

100. §

A felterjesztési jog

101. § (1) A képviselő-testület az önkormányzati jogokat, illetőleg a helyi önkormányzat feladat- és hatáskörét érintő bármely kérdésben - közvetlenül vagy érdekképviselői szervezete útján - az adott kérdésben hatáskörrel rendelkező állami szerv vezetőjéhez fordulhat, és

a) tájékoztatást, adatot, szakmai és jogértelmezési kérdésben állásfoglalást (a továbbiakban együtt: tájékoztatás) kérhet;

b) javaslatot tehet, intézkedés megtételét kezdeményezheti;

c) az általa irányított szerv működésével, illetőleg az általa kibocsátott jogszabállyal, jogi irányítási eszközzel és egyéb döntésével kapcsolatban véleményt nyilváníthat, kifogással élhet, kezdeményezheti annak megváltoztatását vagy visszavonását.

(2) A megkeresett szerv a megkeresésre harminc napon belül köteles érdemben válaszolni.

(3) Ha a tájékoztatás, illetőleg a válaszadás vagy az intézkedés nem a megkeresett szerv hatáskörébe tartozik, az köteles a megkeresést három napon belül áttenni a hatáskörrel rendelkező szervhez, és erről a megkereső helyi önkormányzatot egyidejűleg tájékoztatni.

A helyi önkormányzatok érdekképviselője

102. § (1) A helyi önkormányzatok az önkormányzati jogok és érdekek kollektív képviselőinek, védelmének és érvényesülésének előmozdítása, valamint az önkormányzati működés fejlesztése céljából érdekképviselői szervezeteket hozhatnak létre.

(2) Az országos önkormányzati érdekképviselői szervezetek véleményét ki kell kérni az önkormányzatokat érintő jogszabályok és más állami döntések tervezeteivel kapcsolatban. Az érdekképviselői szervek álláspontjáról a központi döntést hozó szervet tájékoztatni kell.

X/A. fejezet

A KISEBBSÉGI ÖNKORMÁNYZAT

102/A-F. §

XI. fejezet

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

103. § (1) E törvény alkalmazásában:

a) a képviselő-testület hatáskörébe tartozó választás, kinevezés, vezetői megbízás joga - az alpolgármester, főpolgármester-helyettes, megyei közgyűlés elnöke, alelnöke választásának kivételével - magában foglalja a felmentés, a megbízás visszavonásának jogát;

b) az egyéb munkáltatói jogon a kinevezés, vezetői megbízás, felmentés, vezetői megbízás visszavonása, az összeférhetlenség megállapítása, fegyelmi eljárás megindítása, a fegyelmi büntetés kiszabása kivételével minden más munkáltatói jogot kell érteni;

c) az intézmény alapításának joga magában foglalja az intézmény megszüntetésének, átszervezésének jogát;

d) a 36. § (2) bekezdés *b)* pontjában említett munkáltatói jog magába foglalja a képviselő-testület hivatala ügykezelő és fizikai alkalmazottai feletti munkáltatói jogot is.

(2) A 33/A. §, 33/B. § és 33/C. §-ok alkalmazásában a polgármesteren az alpolgármestert, a megyei közgyűlés elnökét, alelnökét, a főpolgármestert, a főpolgármester helyettesét is érteni kell, azzal az eltéréssel, hogy a fővárosi kerületi polgármester a fővárosi közgyűlés tagja lehet.

(3) A közigazgatási hivatal a köztársasági megbízott és hivatala jogutódja.

(4) A megszűnő tanács és szervei jogutóda a helyi önkormányzat.

103/A. § (1) A területrészt külterületét - eltérő megállapodás hiányában - figyelemmel az 56. § (4) bekezdésében megfogalmazott előzetes megállapodásra, a belterületi népességgel arányosan kell megállapítani.

(2) A lakott területrészt vagyont - eltérő megállapodás hiányában - figyelemmel az 56. § (4) bekezdésében megfogalmazott előzetes megállapodásra, feladat- és népességarányosan kell meghatározni.

104. § (1) A törvény hatálybalépésekor fennálló közös tanács (a továbbiakban: közös tanács) társközségének új képviselő-testülete 1990. november 30-ig dönt arról, hogy

a) intézményeit önállóan, vagy más képviselő-testülettel közösen tartja fenn,

b) körjegyzőséget hoz létre, (mely községekkel, milyen székhellyel), vagy önálló hivatalt alakít, és jegyzőt nevez ki,

c) közös képviselő-testületet alkot, (mely községgel, milyen székhellyel).

(2) A közös tanács társközségei - ha nem alakítanak közös képviselő-testületet - megállapodnak a meglévő vagyont megosztásában.

(3) A közös tanács székhelyének képviselő-testülete nem tagadhatja meg, hogy a település körjegyzőség székhelye legyen.

105. § A körjegyzőséghez tartozó községeket - ha az érdekeltek nem tudnak megállapodni - a közigazgatási hivatal jelöli ki. A lakosság érdekeit sértő kijelölés ellen a képviselő-testület a helyi önkormányzatokért felelős miniszterhez fordulhat.

106. § A közös tanács által alapított, több községet ellátó intézmény az érdekeltek közös tulajdonába kerül. Ha a közös intézmény a községek között megosztható, a megosztásban az érintett képviselő-testületek 1990. december 31-i hatállyal megállapodhatnak.

107. § (1) Az állam tulajdonából az önkormányzatok tulajdonába kerülő vagyontárgyak köre a következő:

a) az önkormányzat közigazgatási területén levő ingatlanok, erdők és vizek törvényben meghatározott köre;

b) a tanácsok által alapított és a tanácsok felügyelete alatt álló közüzemi célra alapított állami gazdálkodó szervezetek - ideértve a fővárosi és megyei gyógyszerügyi központokat is -, továbbá a költségvetési üzemek vagyona és az e szervezetekből átalakuló gazdasági társaságokban az államot megillető vagyონrész;

c) a lakossági szükségleteket kielégítő közművek építményei, vonalas létesítményei, berendezései a település belterületi határán belül, az állam kizárólagos tulajdonába tartozó létesítmények kivételével;

d) a tanácsok kezelésében, illetőleg tulajdonosi irányítása alatt álló oktatási, kulturális, egészségügyi, szociális, sport és egyéb intézmények vagyona;

e) a tanácsi, illetőleg a tanácsi ingatlankezelő szervek kezelésében levő állami bérlakások;

f) a középületek és a hozzájuk tartozó földek, a központi állami feladatokat szolgáló épületek kivételével;

g) a tanács valamennyi pénzvagyona, értékpapírja és más vagyoni joga.

(2) A tanács és szervei, valamint intézményei kezelésében levő állami ingatlanok, erdők, vizek, - kivéve a védett természetvédelmi területeket és a műemlékileg védett épületeket, építményeket, területeket - pénz és értékpapírok, a törvény hatálybalépésének napján e törvény erejénél fogva a helyi önkormányzatok tulajdonába kerülnek.

(3) A külön törvényben meghatározott, állami tulajdonban levő földek, erdők, más ingatlanok, vizek, valamint az összes természetvédelem alatt álló területek és műemlékileg védett épületek, építmények, területek, továbbá a közművek létesítményei, az (1) bekezdés b) pontjában említett szervezetek vagyonának önkormányzati tulajdonába adására, az önkormányzatok és a vállalatok közötti megosztására a kormány megyei (fővárosi) vagyonátadó bizottságokat hoz létre, amelyek döntenek e dolgok önkormányzati tulajdonba adásáról és a vagyoni terhek rendezéséről. A vagyonátadó bizottságban részt vesznek az épített és a természeti környezetvédelemért felelős országos szervezetek képviselői is.

(4) A vagyonátadásig a (3) bekezdésben említett vagyontárgyak csak a vagyonátadó bizottság, illetve a természeti vagy műemléki értékük miatt védett, az illetékes országos főhatóság hozzájárulásával forgalomképesek.

(5) A vagyonátadó bizottság döntésével a helyi önkormányzat tulajdonába kerül az e törvény kihirdetése napján az önkormányzat belterületéhez tartozó állami tulajdonban levő föld, a kizárólag állami tulajdonba kerülő földek kivételével.

(6) A több helyi önkormányzat szükségletét kielégítő közüzemi és kommunális vállalatok, továbbá a közművek települések közötti építményei, vonalas létesítményei, berendezései és a települések közötti helyi közutak - ha az érintett helyi önkormányzatok másként nem állapodnak meg - a vagyonátadó bizottság döntése alapján a megyei önkormányzat tulajdonába vagy az érintett települési önkormányzatok közös tulajdonába kerülnek.

(7) A helyi önkormányzat tulajdoni igényét a vagyonátadó bizottságnál 1995. március 31-ig terjesztheti elő, e határidő után az önkormányzat tulajdoni igénye bírósági eljárásban érvényesíthető.

107/A. § (1) A 107. § (1) bekezdés c) pontja alapján a települési önkormányzatokat megillető villamos-, illetőleg gázközmű vagyon a közművet üzemeltető gazdasági társaság vagyonának része.

(2) Az érintett települési önkormányzatokra jutó vagyon után:

a) villamos közmű esetén a közművet üzemeltető gazdasági társaság állami tulajdonú vagyónrészének 25%-a

b)

részvény formában e törvény erejénél fogva a szolgáltatásba bekapcsolt települési önkormányzatokat illeti meg.

(3) A (2) bekezdés b) pontja szerinti vagyónrészbe be kell számítani a települési önkormányzatokat külön törvény alapján megillető részvényt.

(4) A (2) bekezdés a) pontjában meghatározott vagyónrészt a fővárosban a fővárosi önkormányzatnak, más települési önkormányzatok részére az 1995. január 1-jei lakosságszámuk arányában kell kiadni.

(5)

(6) A (2) bekezdés b) pontjában és a (4) bekezdésben meghatározott vagyónrész nem lehet kisebb a külön törvény alapján az önkormányzatot megillető üzletrészénél.

108. § A nagyközségi címet használhatják azon települések képviselő-testületei, amelyek a törvény hatályba lépésekor nagyközségi tanácsok voltak, továbbá amelyek területén legalább ötezer lakos él.

109. § Az önkormányzati hatósági ügyben folyó eljárásra - az e törvényben foglalt eltérésekkel - az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1981. évi I. törvényt kell megfelelően alkalmazni.

110. § (1) E törvény 14. § (2) bekezdésének és 26. § alkalmazásában hozzátartozó: az egyeneságbeli rokon és ennek házastársa, a testvér, a házastárs, az élettárs.

(2)

111. § E törvény alapján indított perben - a 33/B. § kivételével - a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény XX. fejezetének rendelkezéseit kell alkalmazni.

112. § E törvény 8. § (4) bekezdésében előírt az egészséges ivóvíz ellátásának biztosításáról minden községben legkésőbb az 1990. évben megválasztott helyi önkormányzati képviselő-testület megbízatásának a lejártáig kell gondoskodni.

113. § Ez a törvény az önkormányzati képviselő-testületek tagjai 1990. évi választásának napján lép hatályba.

114. § Az Alkotmánybíróság - a Kormány indítványa alapján - véleményt nyilvánít a helyi képviselő-testület működésének alkotmányellenességéről.

115. § (1)

(2)

(3)

(4) A 70. § (3) bekezdése szerinti megyei területfejlesztési tanács a területfejlesztésről szóló törvény rendelkezései szerint, de legkésőbb 1995. június 30-ig jön létre.

(5) Ha a települési önkormányzat képviselő-testülete a 70. § (1) bekezdésében foglalt feladatok ellátását nem vállalja, az erről szóló döntését a megválasztását követő hat hónapon belül az érintett megyei önkormányzat közgyűlésével közli. E döntés a települési önkormányzat megbízatásáig szól. Törvény vagy megállapodás eltérő rendelkezése hiányában a feladat átadásának időpontja a települési önkormányzat döntését követő év január 1. napja.

(6) A 92/A. § (1) bekezdése a gazdasági stabilizációt szolgáló egyes törvénymódosításokról szóló 1995. évi XLVIII. törvény kihirdetését követő 120. napon lép hatályba.

116. § (1) A fővárosi önkormányzatot és a kerületi önkormányzatokat osztottan megillető bevételek megosztásáról szóló rendelet elfogadásához a forrásmegosztás normatív módszereiről szóló külön törvény hatálybalépéséig a kerületi képviselő-testületek többségének egyetértése szükséges.

(2) A fővárosi önkormányzat az (1) bekezdésben meghatározott esetben a forrásmegosztásról szóló rendelet tervezetét legkésőbb a tárgyév január 15-éig megküldi valamennyi kerületi képviselő-testületnek. Amennyiben valamely kerületi képviselő-testület az egyetértéséről szóló határozatát tárgyév február 15-éig nem küldi meg a fővárosi önkormányzatnak, úgy kell tekinteni, hogy a tervezettel egyetért.

(3) A fővárosi önkormányzat a 2003. évi forrásmegosztás eredményét a külön törvényben meghatározásra kerülő normatív módszerek alapján utólag - a külön törvény hatálybalépését követően - visszaszámolja és korigálja.

(4) A (3) bekezdésben foglalt utólagos korrekció biztosításához a fővárosi önkormányzat 2003. évi költségvetési rendeletében e célra elkülönített előirányzat szolgál.

(5) A külön törvényben meghatározásra kerülő forrásmegosztásra vonatkozó normatív módszereket első alkalommal a fővárosi önkormányzatot és a kerületi önkormányzatokat osztottan megillető bevételek 2004. évi megosztásáról szóló rendelet megalkotásakor kell alkalmazni.